

Felsőlajos Község Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja

F E L S Ő L A J O S

2018-2023.

Tartalom

Előszó	3
Helyi Esélyegyenlőségi Programban Alapfogalmai.....	4
Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	4
Bevezetés	5
A település bemutatása	5
Célok.....	12
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	13
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	16
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	18
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	41
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	56
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	65
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	73
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	79
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	81
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	82
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	83
3. Megvalósítás.....	92
A megvalósítás előkészítése	92
A megvalósítás folyamata.....	92
Monitoring és visszacsatolás	94
Nyilvánosság	94
Kötelezettségek és felelősség.....	95
Érvényesülés, módosítás.....	96
4. Elfogadás módja és dátuma	97

1. Helyi Esélyegyenlőségi Program (röviden HEP)

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a írja elő a települési önkormányzatok számára.

A HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll, amelyet a települési önkormányzat ötévente, öt év időtartamra fogad el. Elkészítésének szempontjait, az esélyegyenlőségi területeket és a HEP célcsoportjait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban: 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend.) tartalmazza.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (továbbiakban: 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet) 1. és 2. számú melléklete rögzíti azokat a statisztikai mutatókat, adatokat és tartalmi elemeket, amelyek HEP elkészítésének alapját képezik.

Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (röviden HEP IT)

A HEP IT a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket tartalmazza az Ebktv. 31. §-ának (2) bekezdése szerint. Az intézkedéseket a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend. 5. §-ában foglalt célok figyelembe vételével kell meghatározni. A HEP IT-t a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 3. számú mellékletében található forma szerint kell elkészíteni.

Helyi Esélyegyenlőségi Programért felelős Fórum (röviden HEP Fórum)

A HEP-t a települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítik el az Ebktv. 31. § (5) bekezdésének előírása alapján, elfogadása során figyelembe kell venni a települési nemzeti önkormányzatok véleményét. A programalkotás során törekedni kell a települési önkormányzat egyéb fejlesztési terveinek, koncepcióival történő összhangra.

Mindezekre és a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletének 9. pontjára figyelemmel javasolt, hogy a HEP elkészítése széleskörű szakmai egyeztetés mellett történjék, bevonva a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok számára ellátást, szolgáltatást nyújtó önkormányzati, nemzeti önkormányzati, állami és civil szervezetek képviselőit, a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 58/B. §-a által a 2000 fő feletti települések esetében előírt szociálpolitikai kerekasztal képviselőit.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjai

A 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésének előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,
- nők,
- idősek és
- fogyatékkal élők.

Helyi Esélyegyenlőségi Programban Alapfogalmai

Asszimiláció: A kisebbség beolvad a többségbe: önkéntesen vagy kívülről való nyomás hatására átvéve annak kulturális sajátosságait és elhagyva a sajátját.

Marginalizáció: Valamely társadalmi csoport önhibáján kívül a társadalom peremére kerül.

Szegregáció: A társadalom valamely szegmensében megvalósuló erőszakos és/vagy intézményi-strukturális, nyílt és/vagy rejtett elkülönítés.

Szeperáció: A társadalmi kirekesztéssel és/vagy a társadalmi asszimilációval szembeni védekezésként megvalósuló önkéntes elkülönülés (pl. nemzetiségi intézmények).

Integráció: A társadalom különböző csoportjainak közös térben megvalósuló sikeres együttélése, illetve az együttélés feltételeinek megteremtése. Az integráció egyik változata a „rideg integráció”, mely fókuszában a csoportheterogenitás létrehozása áll, és amely nem tesz tartalmi beavatkozást a heterogén csoportban történő sikeres fejlesztésre.

Inklúzió: Alapértelmezése a befogadás, azaz az exklúzió (kirekesztés) ellentétes irányú folyamata. Azon a társadalmi felismerésen alapul, hogy különböző életmódok és identitások létezhetnek egy időben és egy helyen, és hogy a közöttük létrejövő kommunikáció gazdagítja mindegyik résztvevőt. Az inkluzív társadalom, mint szemlélet követői a kölcsönös befogadást tartják szem előtt minden területen.

Inkluzív (befogadó) nevelés: Az integráló nevelési térben a gyerekek/tanulók befogadó nevelése akkor tud megvalósulni, ha a gyerekek/tanulók társadalmi és kulturális háttéréből, valamint egyéni adottságaiból adódó különbségeire az intézmény komplexitásában képes reflektálni. Vagyis inkluzív az az oktatást-nevelést megvalósító intézmény, mely a gyerek/tanuló csak rá jellemző sajátosságait maximálisan figyelembe véve, azokból kiindulva, azokra értékékként építve alakít ki befogadó környezetet.

Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek:

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a hátrányos helyzetű gyermeknél az a)-c) pontokban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Bevezetés

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel Felsőlajos Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Felsőlajos Bács-Kiskun megye északi határán, a kiskunsági homokhátság térségében, Kecskeméttől 20 km-re északnyugatra található. A település az 1900-as években vasúti megállóhelyéről és tanyai iskoláiról vált ismertté. A tanyák őslakossága kun és Jászberényből idetelepült jász, de az évtizedek alatt a népesség összetétele jelentősen megváltozott. Az itteni futóhomok, melyet a helybeliek csak „posza homoknak” neveztek, szerény megélhetést nyújtott az itt élő családoknak. Jelentős volt az állattartás, a „közös legelő” elnevezést ma is őrzi a külterületi lakott hely a „Közös” névvel. A település központi részén az ún. „Besenyi földön” felépült sorházakat neveztek „Pucok falunak”. Az elnevezés onnan ered, hogy úgy emelkedtek ki ezek a házak a pusztasíkságból, mint a „pucok” túrások. Ez volt a mai közösség magja. Felsőlajos kialakulását az 1929-ben Amerikából hazatelepült Máthé József alapozta meg, aki ott ismerkedett meg különös almafajtákkal, úgy, mint jonatán, golden, starking. Hazatérve eldöntötte, hogy Magyarországon is elterjeszti e fajták termesztését. Járt az országot, kereste a helyét a telepítésnek, így akadt rá a felsőlajosi pusztaságra. 50 hold földterületen kezdett hozzá az almatermesztéshez, ezzel életlehetőséget teremtve az itt élő embereknek, akik az ő példáját követték. Faiskolát létesített, facsemetével fizetett a munkásainak, ezzel is támogatva őket saját gyümölcsöseik telepítésében. 1935 és 1940 között bevezette a villanyt, ezzel emberibb körülményeket biztosított. A háború visszavetette a település fejlődését, és jó néhány évet kellett várni arra, hogy elindulhasson a falu kialakulása.

1958-ban kapott a település rendezési tervet, ezt követően Lajosmizse-Közös néven tanyaközponttá vált, amely 1960-ban mindössze 60 lelket számlált. Ez azt jelentette, hogy feloldották az addigi építési tilalmat és engedélyezték újabb tanyák, lakóházak építését, ennek köszönhetően 15 év múlva már hatszor annyian laktak a tanyaközpontot. Nagy volt az építési kedv, néhány év alatt gomba módon szaporodtak a házak, ekkor épült a mai Iskola és Óvoda utca által határolt tömbben mintegy 20 ház. Meghatározó volt Felsőlajos életében az Almavirág Termelőszövetkezeti Szakcsoport, amely 1961. február 21-én alakult meg 171 taggal, mezőgazdasági alaptervekenység közös végzésére. Sokáig ez az egyetlen munkahely biztosított munkalehetőséget az itt élők számára, ezáltal megalapozva a község

¹ Gazdasági program, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

fejlődését, növelve vonzerejét. 1974-ben kapta meg a település a Felsőlajos nevet külterületi lakott helyként.

1986. január 1-én az Elnöki Tanács Felsőlajost Lajosmizse Nagyközségének társközségévé nyilvánította. Az 1989-es szabad választások törvényei értelmében vált önálló községgé, önálló önkormányzattal. Európában már sok helyen ismertette a települést a Tanyacsárda, mely az Alföld romantikus atmoszféráját és hangulatát idézi. Mind a külföldi, mind a hazai turisták között népszerű és elismert idegenforgalmi látványosság lovas programjaival és gasztronómiai szolgáltatásaival.

Az általános jellemzők köréből nem hagyható ki a község kiváló közlekedés-földrajzi helyzete. A Budapest és Szeged tengelyvonalában elhelyezkedő település – az M5-ös autópályának és az 50-es számú főútnak köszönhetően – kapcsolódik Európa vérkeringéséhez.

A település dinamikus fejlődése köszönhető fenti kedvező fekvésnek, mivel számos üzem telepedett le az utóbbi években, amelyek munkahelyeket biztosítottak az itt élő embernek.

Közműellátás:

A település közműellátása jónak tekinthető.

A gázellátás a belterületen teljes körű, a külterületeken részlegesen kiépített.

A vezetékes ivóvíz ellátás szinte teljes egészében megvalósított, a hiányzó gerincvezeték megépítése jelenleg már folyamatban van.

Csatorna közmű még nincs.

Egészségügyi ellátás

Felsőlajos Község Önkormányzata **az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. § (1)** bekezdésében meghatározott kötelező, és az egészségügyi alapellátás körébe tartozó feladatait **Lajosmizse és Felsőlajos Köznevelési, Egészségügyi és Szociális Közszolgáltató Társulás (a továbbiakban: Társulás)** útján látja el, melyek a következők:

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás,
- védőnői ellátás,
- iskola-egészségügyi ellátás.

A Társulás szakorvosi ellátást is biztosít.

Az intézmény földszintje teljes körűen akadálymentesített. Az épületben kialakított betegbarát millió került kialakításra (mind az épületen belül, mind annak környezetében). Az épület udvarán található „Kutas Park” nemcsak az idősek nappali ellátást igénybe vevők, hanem az intézménybe látogató betegek és rekreációra vágyók is látogathatják.

A fogorvosi ellátás Felsőlajos Község Önkormányzata által kötött szerződés alapján történik Felsőlajoson a felújított rendelőben.

Gazdaság

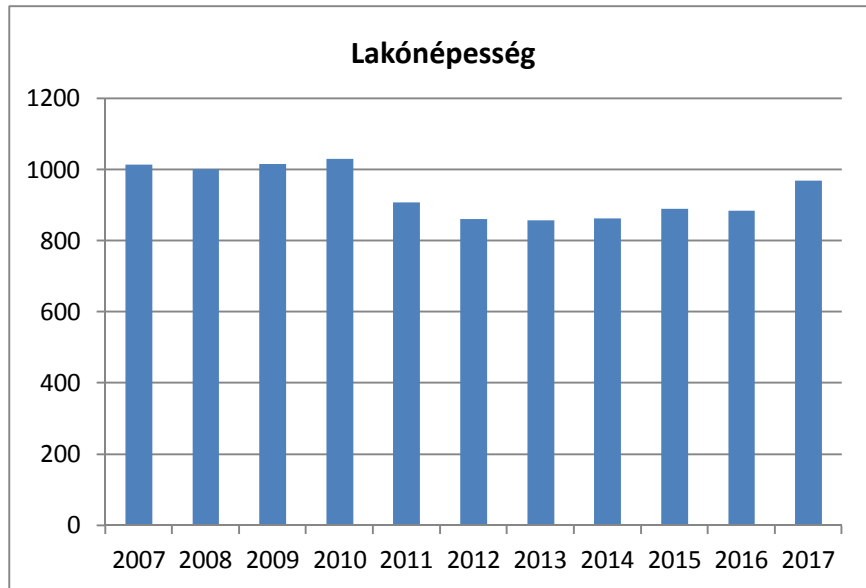
A térség természeti adottságaiból adódóan Felsőlajoson jellemző gazdálkodási tevékenység a szántóföldi növénytermesztés, a kertgazdálkodás, a szőlő- és gyümölcsstermesztés, jelen van az állattenyésztés is.

Az ipari tevékenységek körében megtalálhatók nehézipari-, könnyűipari-, élelmiszeripari cégek. A községben nem található nagy ipari szennyező.

Demográfia:

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	Fő	Változás
2007	1014	
2008	1003	99%
2009	1016	101%
2010	1031	101%
2011	908	88%
2012	862	95%
2013	858	100%
2014	864	101%
2015	891	103%
2016	886	99%
2017	969	109%

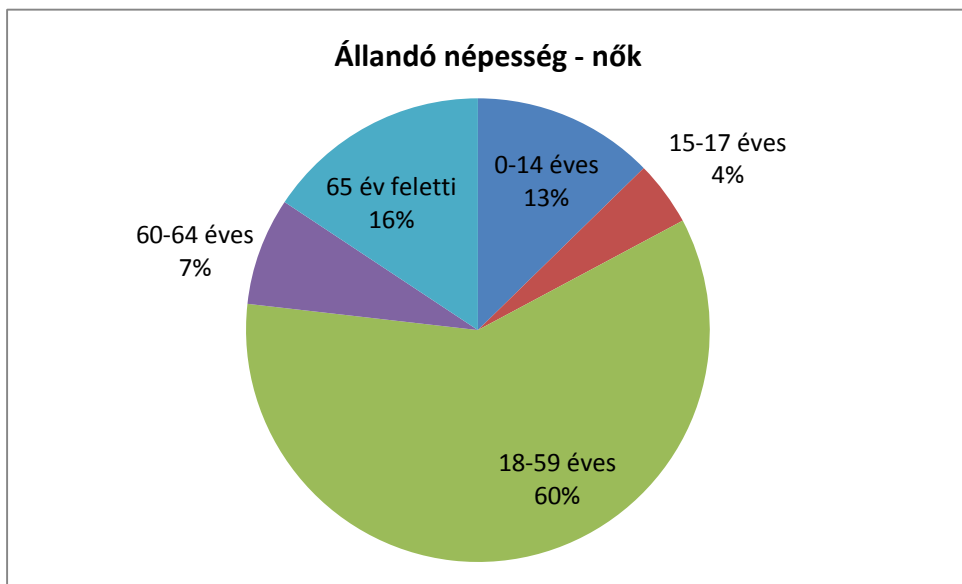

**2. számú táblázat -
Állandó népesség**

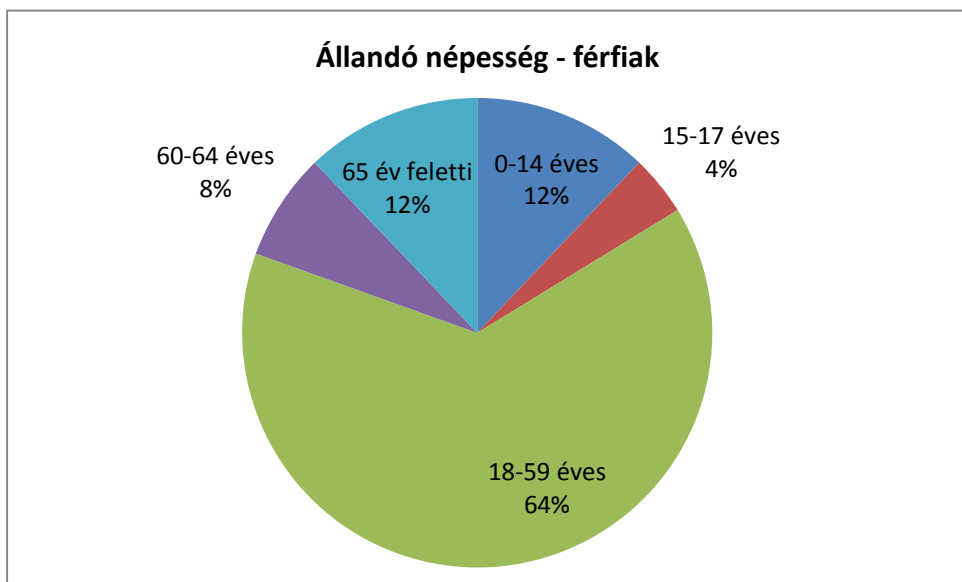
	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
	465	486	951	49%	51%
0-14 éves	59	59	118	50%	50%
15-17 éves	21	20	41	51%	49%
18-59 éves	277	312	589	47%	53%
60-64 éves	35	36	71	49%	51%
65 év feletti	73	59	132	55%	45%

Forrás: Teir, KSH-TSART

Állandó népesség nők:

Állandó népesség férfiak:

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	111	195	56,9%
2008	136	156	87,2%
2009	139	146	95,2%
2010	135	155	87,1%
2011	136	143	95,1%
2012	139	129	107,8%
2013	119	136	87,5%
2014	140	114	122,8%
2015	139	121	114,9%
2016	132	118	111,9%
2017			#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

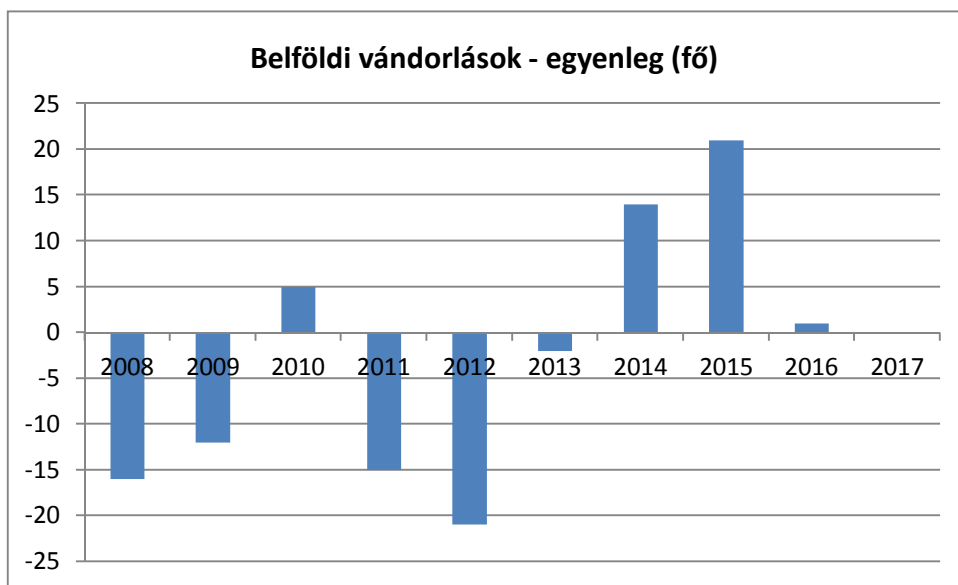
Fenti táblázatokból megállapítható, hogy

- *az állandó népességben belül a férfiak és nők aránya között – a korcsoportonkénti bontást is figyelembe véve - számottevő különbség nem mutatkozik;*
- *az állandó népességben belül legmagasabb az aktív korúak száma.*

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	21	37	-16
2009	21	33	-12
2010	24	19	5
2011	15	30	-15
2012	7	28	-21
2013	27	29	-2
2014	34	20	14
2015	33	12	21
2016	29	28	1
2017			0

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

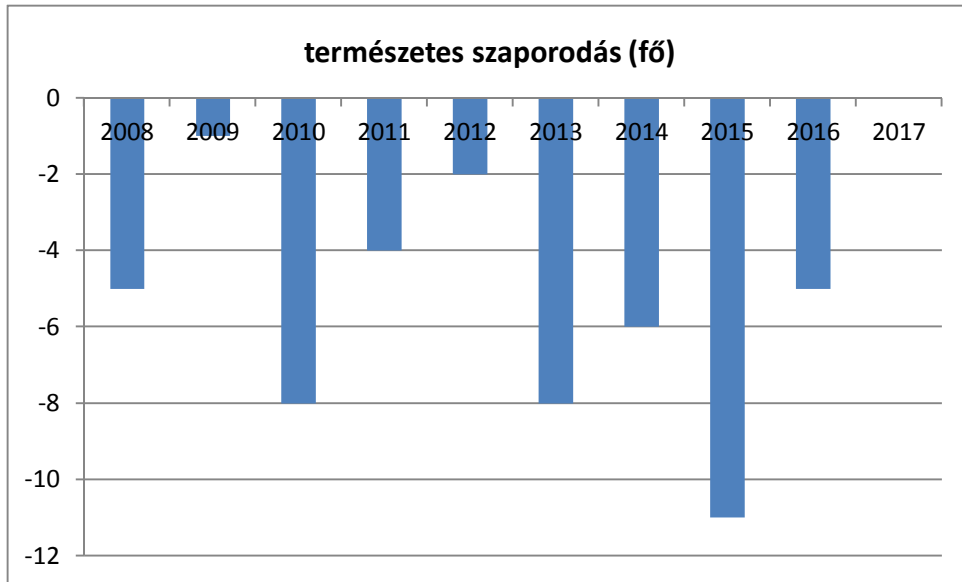

Kedvező jelként értékelhető, hogy 2014. évtől a belföldi vándorlások egyenlege pozitív irányba változott az elvándorlás csökkent, míg a településre vándorlás mutatószáma nőtt

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	7	12	-5
2009	7	8	-1
2010	5	13	-8
2011	3	7	-4
2012	4	6	-2
2013	6	14	-8
2014	6	12	-6
2015	6	17	-11
2016	6	11	-5
2017			0

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

A Program küldetése, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, mely az állam, az önkormányzatok és ezek intézményei, a civil szervezetek és magánszemélyek feladata.

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség nem csupán követelmény, hanem az önkormányzatok hosszú távú érdeke is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges, vagy fogyatékossgal élő, milyen a származása, vagy az anyagi helyzete. Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség.

A Programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és a társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Felsőlajos Község Önkormányzatának célja, hogy Felsőlajos olyan településsé váljon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetlen, vagy közvetett formáját védett tulajdonságai alapján, ahol minden lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Felsőljajos Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Felsőljajos Önkormányzatának célja, a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

A helyzetelemzés felépítése megegyezik a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletével, annak részletes leírását, adatelemzési tábláit, tartalmi kifejtését foglalja össze.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva

- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötvt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntvt.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

Az alábbiakban röviden meghatározzuk a kapcsolódó stratégiákat, melyekhez Felsőlajos Község esélyegyenlőségi stratégiája illeszkedik.

Az EU 2020 stratégia²

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és

² A Bizottság közleménye a Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – Intézkedések a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében, Brüsszel, 2012. május 30.

befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program³

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdeni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek.⁴ A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia⁵

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózáspolitikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia⁶

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program⁷

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy

³ A következő lépés – A Széll Kálmán terv 2.0, Magyarország Kormánya, 2012. április [www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkezo%20%C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20\(SzKT%2020\).pdf](http://www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkezo%20%C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20(SzKT%2020).pdf)

⁴ Európai Bizottság, Európa 2020 http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_hu.htm

⁵ Nemzeti Társadalmi és Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák (2011-2020.) Budapest, 2011. november <http://romagov.kormany.hu/nemzeti-tarsadalmi-felzarkozasi-strategia>

⁶ 47/2007. (V. 31.) OGY határozat a „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégiáról, 2007-2032.; www.biztoskezdet.hu

⁷ A Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervéről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozat; Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 2008.

prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta el a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti.

A képviselő-testület által elfogadott, az esélyegyenlőségi célcsoportokat is érintő rendeletei az alábbiak:

- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének a mindenkori költségvetéséről szóló önkormányzati rendelete
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2012. (XII. 21.) önkormányzati rendelete a természetben nyújtott szociális célú tűzifa támogatás jogosultsági feltételeiről
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2012. (XII. 21.) önkormányzati rendelete vagyonkezelés szabályairól
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő – testületének 7/2012. (IV. 24.) önkormányzati rendelete az első lakáshoz jutók támogatásáról
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2012. (III. 27.) önkormányzati rendelete az egyes szociális ellátásokról
- Felsőlajos Község Polgármesterének 5/2020. (IV.27.) önkormányzati rendelete a közművelődésről
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 16/2005. (XII.15.) rendelete a helyi építési szabályokról
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2018. (IX.28.) rendelete a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjról
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015. (X.26.) számú rendelete a háziorvosi, házi gyermekorvosi fogorvosi és védőnői körzetekről

A fenti rendeletek mindegyike érinti és elősegíti az esélyegyenlőség megteremtését.

Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testülete 2018. augusztus 14-i ülésén fogadta el a jelenlegi formájában érvényes és hatályos Helyi Esélyegyenlőségi Programját a 31/2018. (VIII.14.) határozatával. A program felülvizsgálatára és áttekintésére két évente kerül sor.

A jelenlegi program tartalmazza a jogszabályi háttér bemutatását, az esélyegyenlőség biztosításával összefüggő etikai alapelveket, fenntartói tevékenységeket, felelőségeket.

Tartalmazza továbbá a település bemutatását, demográfiáját, gazdasági, adatokkal, a közszolgáltatások elérhetőségét, és a Program célcsoportjai körében feltárt problémát, javasolt beavatkozást, és annak felelősét, határidő megjelölésével. A Program kitér a monitoring tevékenység és a nyilvánosság feladatára, továbbá a konzultáció és a visszacsatolás következményeire is.

A Program tájékoztatást nyújt a jelenleg működő esélyegyenlőség megteremtését szolgáló önkormányzati intézményesített és egyéb ellátásokról, működő programokról.
A megvalósítás, akciók meghatározásának pontosítása, célcsoportonkénti pontos meghatározása jelen HEP elkészítésének legfontosabb feladata.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A Program figyelembe veszi Felsőlajos Község Önkormányzatának mindazon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására, így különösen:

- Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve, és Pedagógiai programja;
- *Lajosmizsei Fekete István Sportiskolai Általános Iskola* Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve, és Pedagógiai programja;
- Felsőlajos Község Önkormányzata Gazdasági Programja (2020-2025).

A fenti dokumentumokban meghatározott célkitűzéseket jelen Program nem tartalmazza, mivel azokban az egyes területeket érintő feladatok, határidők részletesen meghatározásra kerültek.

Felsőlajos Község Önkormányzata az alábbi koncepciókkal, gazdasági programokkal, tervekkel rendelkezik:

- **Költségvetési Rendelet** - az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. § értelmében a jegyző által előkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési rendelet-tervezetet a polgármester február 15-éig benyújtja a képviselő-testületnek, melyet a testület rendelet formájában hagy jóvá.
- **Gazdasági program** - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.
- **Településszerkezeti terv** - Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. § -a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait. Ennek megfelelően az egyes területek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett.
- **Településfejlesztési koncepció** - az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. A törvény 7. §-a értelmében a településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében a városok és több település közös fejlesztési tervezése esetén integrált településfejlesztési stratégiát kell készíteni. Az integrált településfejlesztési stratégia

meghatározza a települések településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

Felsőlajos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete és Lajosmizse Város Önkormányzatának Képviselő - Magyarország Alaptörvényének 32. cikk k., pontja alapján (szabad társulás elve), a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló 1997. évi XV. tv. 10. cikkében foglaltak szerint (helyi önkormányzatok egyesülési joga) valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 87. § –95. § rendelkezéseire figyelemmel, egymás egyenjogúságának és a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartásával, közös érdekeik és a kölcsönös előnyök mentén -az Mötv. 13. §. (1) bekezdésének 4. (egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások), 6. (óvodai ellátás), 8. (gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások) 8.a (szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg) pontjaiban előírt közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok ellátására valamint a járóbeteg szakellátásra, egyéb egészségügyi ellátásra és a bölcsődei ellátásra –Lajosmizse Város Önkormányzata 93/2013. (V.31.) határozatával és Felsőlajos Község Önkormányzata 38/2013.(V.31.) határozatával határozatlan időre létrehozta a Lajosmizse és Felsőlajos Köznevelési, Egészségügyi és Szociális Közszolgáltató Társulást.

Felsőlajos kistelepülés, jellegéből adódóan már korábban is együttműködött, körjegyzőséget tartott fent Lajosmizsével. Azonban a fentiek értelmében közös önkormányzati hivatalt hozott létre, Lajosmizsei Közös Önkormányzati Hivatal néven. A hivatali feladatokon túl, az önkormányzat kötelező feladatainak ellátására társulást hozott létre. Lajosmizse és Felsőlajos Köznevelési, Egészségügyi és Szociális Közszolgáltató Társulás. (Rövidített elnevezése: Lajosmizsei Közfeladat-ellátó Társulás) útján látja el Felsőlajos egészségügyi alapellátását, biztosítja a védőnői szolgálatot, a gyermekjóléti szolgáltatást és a családsegítést, valamint az idősek nappali ellátását.

A Társulás által fenntartott intézmények elnevezése:

- Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde
- Lajosmizse Város Önkormányzata Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézménye

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer adataiból, valamint helyi adatgyűjtési forrásokból építettük fel, a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete alapján. E mellett támaszkodtunk egyéb adatforrásokra pl.: partnerek által nyújtott adatszolgáltatásra. Mindezek alapján vázoltuk fel a település átfogó helyzetképét esélyegyenlőségi szempontból.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

„Magyarország az Európa 2020 Stratégia szegénységi céljához kapcsolódva a gyermekes családok szegénységi rátájának, a súlyos anyagi nélkülözésben élők számának, valamint az alacsony munkaintenzitású háztartásban élők számának 20-20 százalékos csökkentését vállalta 2020-ig; ez –a három indikátor által lefedett népesség közötti átfedések kiszűrésével –450 ezer fő szegénységből való kiemelésével egyenértékű. 2011 óta Magyarország minden évben kap ajánlást a munkaerőpiaccal, a szociális segélyek és a munkanélküli ellátás megfelelőségének és a támogatottak körének javításával kapcsolatban. A szociális segélyek széleskörű nyújtásával könnyen kialakulhat az ellátástól való függőség és az inaktivitási csapda. Épp ezért a magyar kormány továbbra is a „segély helyett munka” alapelvet kívánja érvényesíteni, amelynek sikerességét az elmúlt évek adatai bizonyítják. A szegénységre vonatkozó magyar adatok továbbra is folyamatos javulást mutatnak. A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népesség száma és aránya csökkent, 2017-ben a teljes lakosság kevesebb, mint egyötöde (19,6%), azaz 1 millió 887 ezer ember volt érintett, 578 ezer fővel kevesebb, mint 2016-ban. A gyermekszegénység területén is kismértékű javulás következett be, a 18 év alattiak körében a jövedelmi szegénységi arány 14,8%-ról 13,8%-ra csökkent, ami 1,0 százalékpontos javulás 2016-hoz képest. A roma népességre vonatkozó adatok is javulást mutatnak, a KSH 2017-re vonatkozó adatai szerint a roma népesség között 67,8%-os (2016: 75,6%); a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népesség aránya. A legnagyobb javulás a súlyos anyagi deprivációban élők arányában és számában következett be, 14,5-ről 10,2%-ra mérséklődött a hányaduk, az érintettek száma pedig 426 ezer fővel csökkent. A szegénységi mutatók javulásában nagy valószínűséggel meghatározó szerepet játszanak a tartós rezsicsökkentés, a devizahiteles adósok helyzetének rendezése mellett a béremelések, és foglalkoztatáspolitikai eszközök, valamint családbarát intézkedések hatásai is. A hátrányos helyzetű embereket, köztük a romákat segítő fejlesztések irányait a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia jelölte ki. A társadalmi felzárkózást szolgáló intézkedéseknek elsősorban közép-illetve hosszútávon jelentkeznek a hatásai, ezért az egyes intézkedések között folytonosság, a tapasztalatokat figyelembe vevő egymásra épülés szükséges. A gyerekek esélyeinek növelése, az ismétlődő szegénységi kör megtörése érdekében bevezetett fejlesztések a legkorábbi életkortól kezdődően, a szülőket bevonva, és a területi hátrányokat is figyelembe véve erősítik a társadalmi integrációt és a szülői kompetenciákat. A leghátrányosabb helyzetű (a továbbiakban LHH) kistérségekben működő ún. komplex gyerekesély programok 23 kistérségben biztosítanak lehetőséget a nehéz helyzetű gyermekes családok helyzetének javítására, a gyerekek esélyeinek növelésére a helyi szolgáltatások és együttműködések fejlesztése révén. A 2014-2020 időszakban az Integrált térségi gyermekprogram folytatása 31 járásra terjed ki, és a korábbiaknál még jobban koncentrálna a szolgáltatáshiányos kistélelőhelyekre (96.) Az alacsony iskolai végzettséggel, vagy iskolai végzettséggel sem rendelkező hátrányos helyzetű embereket, kiemelten romákat foglalkoztatásra képessé tevő és a képzettségi szintjüket növelő programok célja többek között a 8. általános iskolai végzettség megszerzése, a funkcionális analfabetizmus csökkentése szocializációs tréningekkel, munkakipróbálással. A munkaerőpiactól legtávolabb lévők számára ad esélyt az Aktívan a tudásért kiemelt projekt (95.), melynek jelenlegi szakaszában 10 443 főt vontak be, ebből 6494 fő alapkompetencia-, 249 fő munkatapasztalat megszerzésére irányuló, szakmai alapozó képzésben vett részt. A roma nők munkaerőpiacra jutásának elősegítése érdekében folytatódnak a Nő az esély konstrukciók (94.), melyeknek köszönhetően 2019 januárjáig 1023 fő foglalkoztatása kezdődött meg. A lakhatási integrációt szolgálják a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élők egymásra épülő humán (98.) és infrastruktúrális (99.) elemeket tartalmazó komplex (képzési, foglalkoztatási, egészségügyi, szociális és más szolgáltatásokhoz való hozzájutás támogató) telepprogramjai. A konstrukció keretében várhatóan legalább 110 telepen indul komplex program, legalább 6000 fő bevonásával. A Kormány a szociálisan rászorult személyeket különböző ellátási formákkal segíti. Az

ápolási díj 2019. január 1-től 15%-kal nőtt, az alapösszegű ápolási díj összege 37 490 forint, az emelt összegű ápolási díj összege 56 400 forint, a kiemelt összegű ápolási díj összege 67 485 forint (92.). 2019. január 1-jétől létrejött az önmagukat ellátni képtelen gyermeküket ápolók számára biztosítandó „Gyermekek otthongondozás díja” nevű ellátás. Az ellátás összege 2019-től bruttó 100 000 forint, ezt követően évente előre ütemezett módon 2022-re az akkori minimálbér összegéig emelkedik. (93.) Tekintettel arra, hogy a felzárkóztatási programok megvalósítása esetén a problémák nagyrészt térségi, települési szinten jelentkeznek, és így helyi, önkormányzati szinten lehet leginkább segíteni a legszegényebb települések felzárkóztatását, 2019. május 1-től az eddig az Emberi Erőforrások Minisztériumához tartozó társadalmi felzárkózásért és a felzárkóztatás koordinálásáért felelős szakterület az önkormányzatokért felelős belügyminiszter irányítása alatt folytatja munkáját. A szervezeti átalakulásnak köszönhetően nagyobbhangsúlyt kaphatnak a térségi, települési fejlesztések.” (Magyarország Kormánya-Magyarország 2019. évi Nemzeti Reform Programja)

E terület vonatkozásában a következőkben tekintsük át azokat az alapvető jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

- **1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.)**
A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.
- **a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.)** A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.
- **a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ft.)** A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskeresők támogatásának biztosítása
- **a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv.** A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében,
- **a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (továbbiakban: Gyvt.)**. A törvény célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvénybe foglalt jogainak és érdekeiknek érvényesítéséhez, a szülői kötelezettségek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.
A törvény meghatározza a megjelölt célok elérése érdekében a gyermekek alapvető jogait és e jogok érvényesítésnek garanciáit, a gyermekek védelmének rendszerét, alapvető szabályait.

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján Felsőlajoson senki sem vallotta magát roma kisebbséghez tartozónak. Az elmúlt években a hátrányos helyzetűek, inaktív munkaezőpiacra történő

visszakerülése érdekében az önkormányzat közfoglalkoztatással igyekezett segíteni a munkavégzéshez kapcsolt, munkajövedelemmel járó foglalkoztatást. Az egyenlőtlenség meglétét bizonyító esetekről nincs tudomásunk, ha mégis érzékelhető a mindennapok során, az a társadalomban meglévő előítéletek alapján értelmezhető. Ezek ellen minden lehetséges eszközzel fel kell lépni.

A mélyszegénységben élők szegregátuma a településen.

Felsőlajoson nincs szegregátum, sem olyan településszegmens, amelyre kiemelten kellene figyelnünk.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A jövedelmi és vagyoni helyzet meghatározásához a jelenleg hatályos ellátási formák az alábbiakban meghatározottak. A jövedelem-szerzés, jövedelemhez jutás egyik módja a munkavégzéshez kapcsolódó jövedelemszerzés. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma Központi Ügyfélszolgálati Iroda összegyűjtötte a Magyar szociális ellátórendszer – meglehetősen szerteágazó - a 2020. évben hatályos rendelkezéseit. Bizonyos ellátások az időskorúakat érintik, mások a megváltozott munkaképességűeket, a fogyatékosokat, a gyermeket nevelő családokat. Az alábbi felsorolás ellátások jogosultsági feltételeit nem, csak az ellátások formáit tartalmazza:

I. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény ellátásai

1. szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások

- a) aktív korúak támogatása
- b) egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás
- c) foglalkoztatást helyettesítő támogatás
- d) időskorúak járadéka
- e) ápolási díj
- f) tartós ápolást végzők időskori támogatása
- g) gyermekek otthongondozási díja
- h) települési támogatás

2. Természetben nyújtott szociális ellátások

- a) köztemetés
- b) közgyógyellátás
- c) egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

II. Az 1993. évi III. törvényben szabályozottakon kívüli ellátások

- a) rokkantsági járadék
- b) megváltozott munkaképességű személyek ellátásai
- c) bányászok egészségkárosodási járadéka
- d) vakok személyi járadéka
- e) házastársi pótlék
- f) házastárs utáni jövedelempótlék
- g) cukorbetegség támogatása
- h) szépkorúak jubileumi köszöntése
- i) súlyos mozgáskorlátozottak közlekedési támogatása
- j) parkolási igazolvány
- k) fogyatékosági támogatás
- l) álláskeresési járadék
- m) nyugdíj előtti álláskeresési segély
- n) keresetpótló juttatás

III. Gyermekek után járó ellátások

1. Az 1998. évi LXXXIV. törvényben szabályozott ellátások

- a) anyasági támogatás
- b) gyermekgondozást segítő ellátás (2015.12.31-ig GYES)
- c) családi pótlék
- d) magasabb összegű családi pótlék
- e) gyermeknevelési támogatás

2. A kötelező egészségbiztosításról szóló 1997. évi LXXXIII. tv.

- a) csecsemőgondozási díj
- b) táppénz
- c) gyermekápolási táppénz
- d) gyermekgondozási díj
- e) baleseti járadék

3. Egyéb kedvezmények

- a) apa munkaidő-kedvezménye
- b) gyermekek után járó pótszabadság
- c) családi kedvezmény
- d) családi járulékkedvezmény
- e) ingyenes tankönyvellátás

4. Az 1997. évi XXXI. törvényben szabályozott ellátások

Pénzbeli és természetbeni ellátások

- a) rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- b) gyermektartásdíj megelőlegezése
- c) otthonteremtési támogatás
- d) gyermekétkeztetés

IV. Az 1997. évi LXXXI. törvény fontosabb ellátásai

A társadalombiztosítási nyugellátásról

- a) öregségi teljes nyugdíj
- b) öregségi résznyugdíj
- c) korhatár előtti ellátás
- d) korhatár előtti ellátásban részesülők kereső tevékenysége

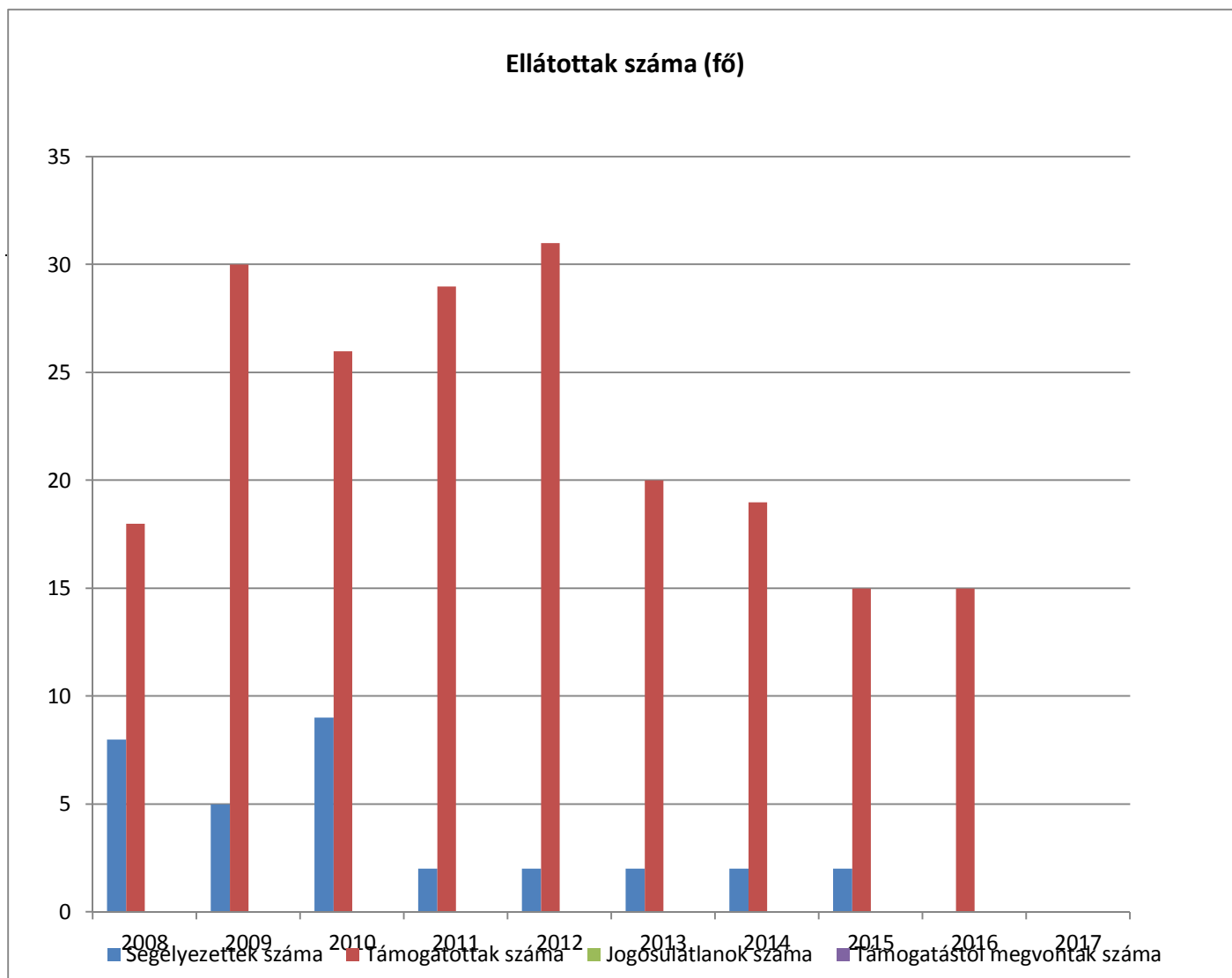
Hozzá tartozói ellátások

- a) özvegyi nyugdíj
- b) árvaellátás
- c) szülői nyugdíj
- d) özvegyi járadék

3.1.1. számú táblázat- Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akikről helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	8	1,13	18	37,5	0	0
2009	5	0,14	30	47,6	0	0
2010	9	1,28	26	42,5	0	0
2011	2	0,28	29	48,3	0	0
2012	2	0,28	31	51,6	0	0
2013	2	0,28	20	42,5	0	0
2014	2	0,29	19	48,7	0	0
2015	11	0,29	15	44,1	0	0
2016	17	0,29	15	44,1	0	0
2017						

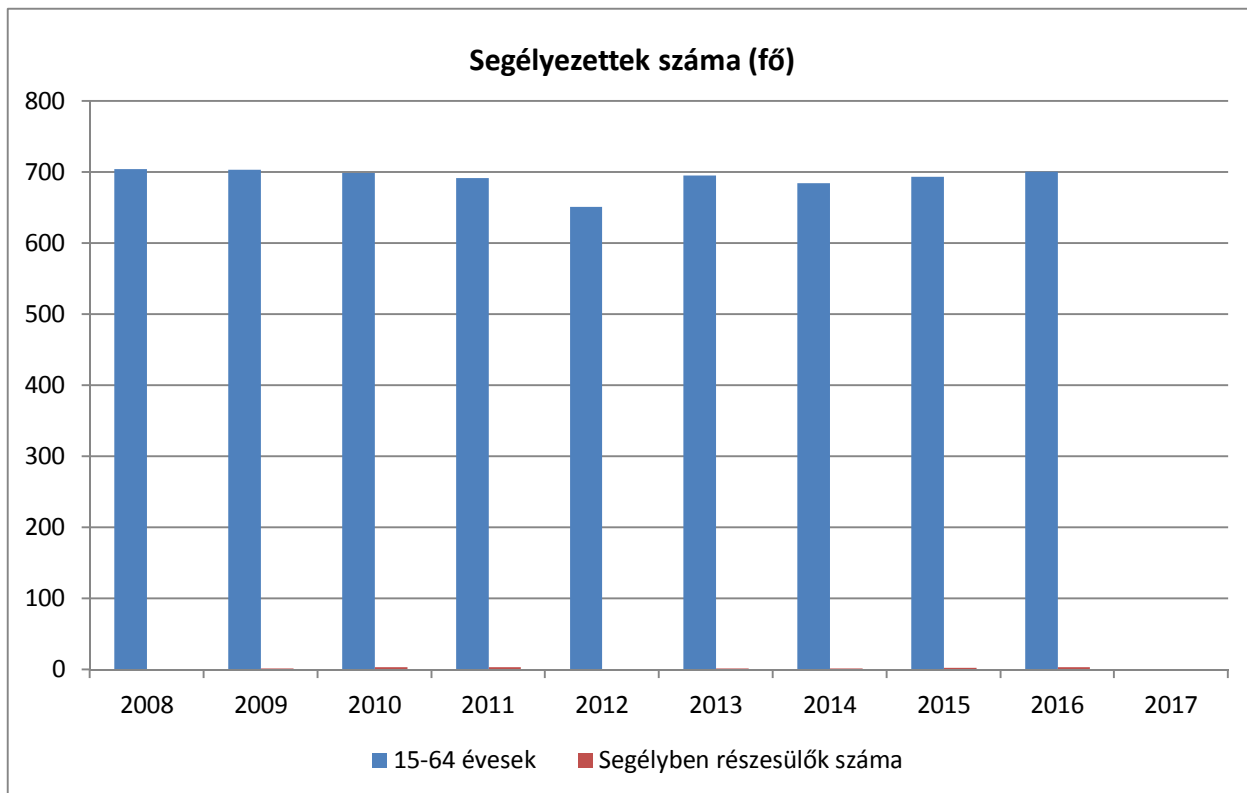
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi

3.1.2. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	705	1	0,1%
2009	704	2	0,3%
2010	699	4	0,6%
2011	692	4	0,6%
2012	651	1	0,2%
2013	696	2	0,3%
2014	685	2	0,3%
2015	694	3	0,4%
2016	701	4	0,6%
2017			#ZÉRÓOSZTÓ!

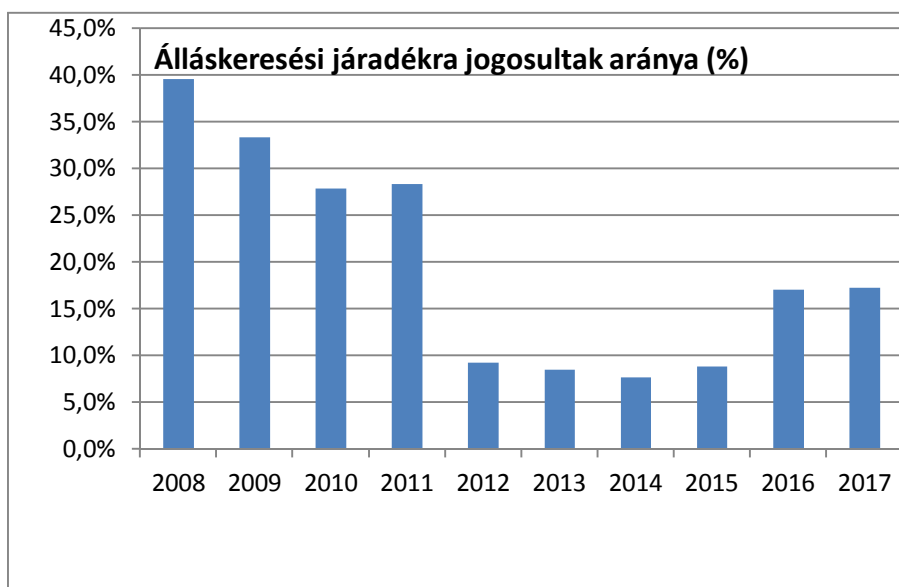
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresési járadékra jogosultak	
		fő	%
2008	48	19	39,6%
2009	63	21	33,3%
2010	61	17	27,9%
2011	60	17	28,3%
2012	54	5	9,3%
2013	47	4	8,5%
2014	39	3	7,7%
2015	34	3	8,8%
2016	41	7	17,1%
2017	29	5	17,2%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az álláskeresési járadékra jogosultak köréből kikerültek jelentősen emelik a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek számát, tekintettel arra, hogy e két ellátási forma egyidejűleg, párhuzamosan nem vehető igénybe.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A fejezetre vonatkozó jogi szabályozás szerint a helyi önkormányzat az Ft. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

Felsőlajos Község Önkormányzata az Möt. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

Hátrányos megkülönböztetés, előnyben részesítés a foglalkoztatás területén – Ebktv. 21. § - 23. §

Az Ebktv. fenti paragrafusai rögzítik, hogy az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében, stb.

Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A 23. § biztosítja annak a lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen. Meg kell vizsgálni az adatok alakulásának tendenciáit és összefüggésbe hozni a település gazdasági mutatóinak alakulásával.

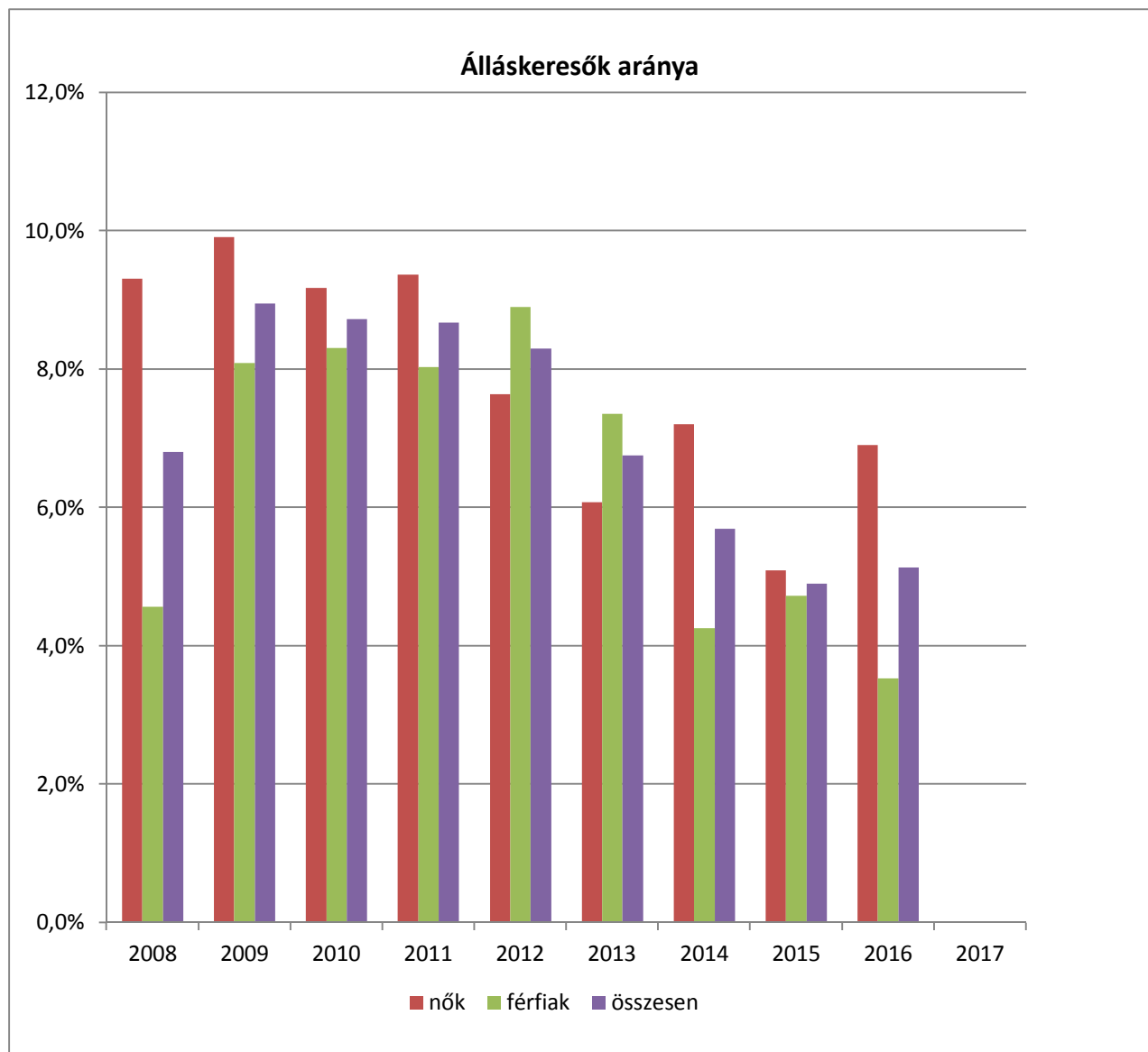
2011. évhez viszonyítva még mindig magasabb a regisztrált álláskeresők körében a nők aránya a férfiakéhoz viszonyítva, azonban az eltérés csökkenő tendenciát mutat. A regisztrált munkanélküliek száma 2011. évhez képest 2015. évre jelentős mértékben csökkent, korcsoportok szerinti bontásban többnyire stagnál, vagy kisebb mértékű csökkenést mutat.

Bízunk abban, hogy minél több vállalkozás választja településünket vállalkozása megalapításának helyéül. Felsőlajos község vezetése az ipari területek kijelölésével támogatja, hogy minél több vállalkozás folytassa itt tevékenységét, ezáltal növelve a helyiek foglalkoztatottságának számát.

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	333	372	705	31	9,3%	17	4,6%	48	6,8%
2009	333	371	704	33	9,9%	30	8,1%	63	8,9%
2010	338	361	699	31	9,2%	30	8,3%	61	8,7%
2011	331	361	692	31	9,4%	29	8,0%	60	8,7%
2012	314	337	651	24	7,6%	30	8,9%	54	8,3%
2013	329	367	696	20	6,1%	27	7,4%	47	6,8%
2014	333	352	685	24	7,2%	15	4,3%	39	5,7%
2015	334	360	694	17	5,1%	17	4,7%	34	4,9%
2016	333	368	701	23	6,9%	13	3,5%	36	5,1%
2017			0		#####		#####	0	#####

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

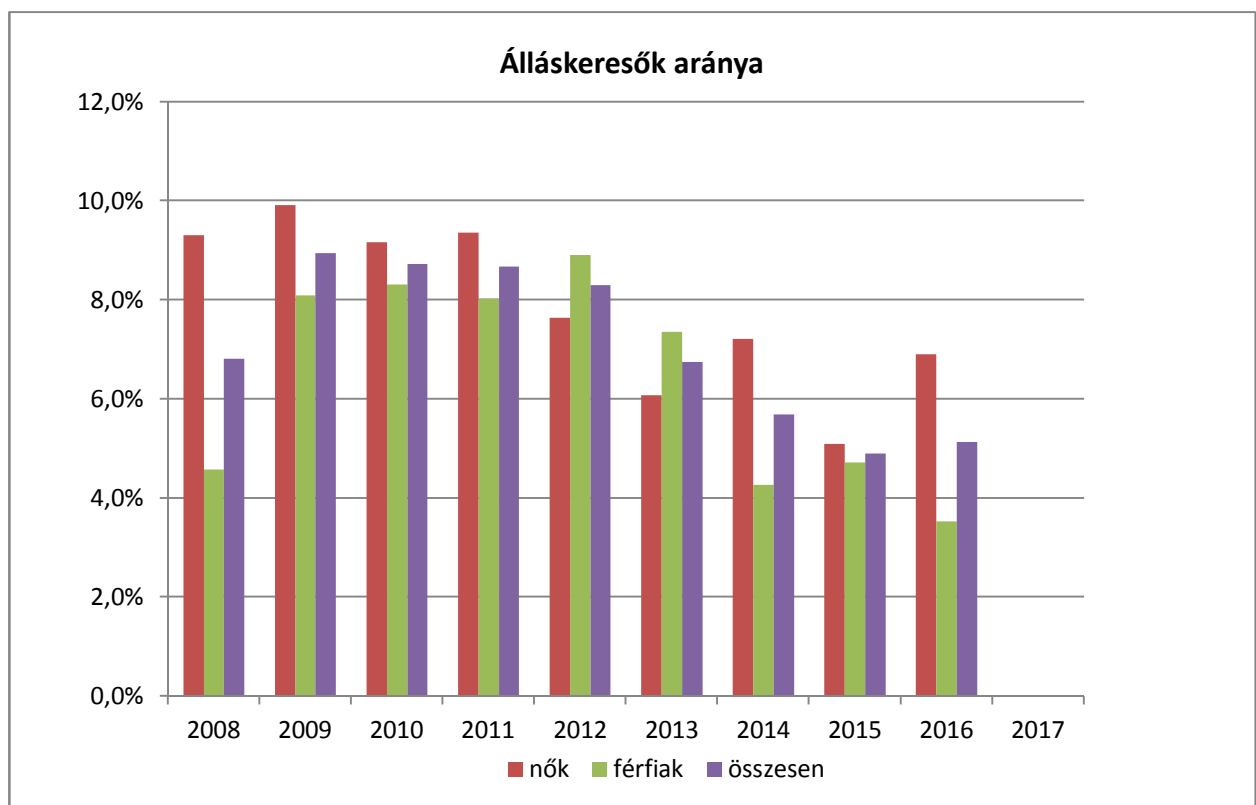

Az álláskereső aránya 2015. évtől csökkenő tendenciát mutat. A nők aránya ezen belül igen magas.

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskereső száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskereső száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	333	372	705	31	9,3%	17	4,6%	48	6,8%
2009	333	371	704	33	9,9%	30	8,1%	63	8,9%
2010	338	361	699	31	9,2%	30	8,3%	61	8,7%
2011	331	361	692	31	9,4%	29	8,0%	60	8,7%
2012	314	337	651	24	7,6%	30	8,9%	54	8,3%
2013	329	367	696	20	6,1%	27	7,4%	47	6,8%
2014	333	352	685	24	7,2%	15	4,3%	39	5,7%
2015	334	360	694	17	5,1%	17	4,7%	34	4,9%
2016	333	368	701	23	6,9%	13	3,5%	36	5,1%
2017			0		#####		#####	0	#####

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

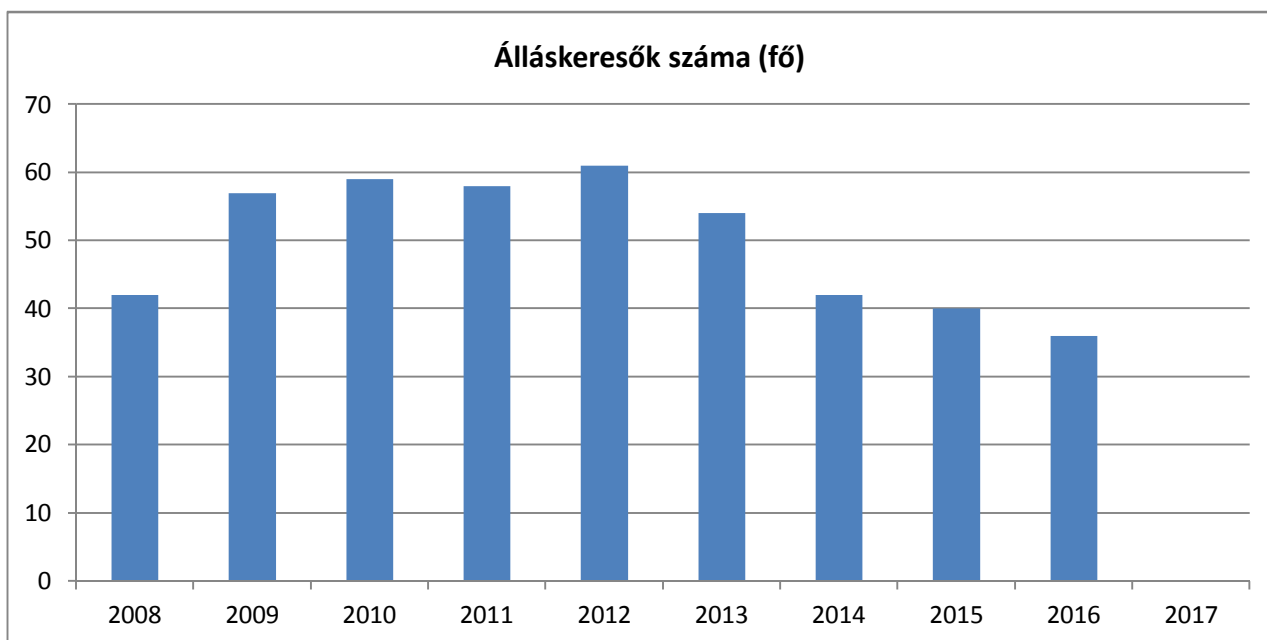
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

**3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma
korcsoport szerint**

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
nyilvántartott álláskereső száma összesen	fő	42	57	59	58	61	54	42	40	36
20 éves és fiatalabb	fő	1	3	2	1	13	9	6	7	3
	%	2,4%	5,3%	3,4%	1,7%	21,3%	16,7%	14,3%	17,5%	8,3%
21-25 év	fő	5	7	6	6	11	9	4	8	5
	%	11,9%	12,3%	10,2%	10,3%	18,0%	16,7%	9,5%	20,0%	13,9%
26-30 év	fő	4	3	6	9	4	3	2	5	1
	%	9,5%	5,3%	10,2%	15,5%	6,6%	5,6%	4,8%	12,5%	2,8%
31-35 év	fő	5	3	1	6	5	3	1	0	4
	%	11,9%	5,3%	1,7%	10,3%	8,2%	5,6%	2,4%	0,0%	11,1%
36-40 év	fő	10	11	7	9	7	3	6	3	4
	%	23,8%	19,3%	11,9%	15,5%	11,5%	5,6%	14,3%	7,5%	11,1%
41-45 év	fő	5	7	13	9	3	5	6	5	6
	%	11,9%	12,3%	22,0%	15,5%	4,9%	9,3%	14,3%	12,5%	16,7%
46-50 év	fő	2	7	7	7	8	8	6	5	5
	%	4,8%	12,3%	11,9%	12,1%	13,1%	14,8%	14,3%	12,5%	13,9%
51-55 év	fő	4	10	12	3	4	7	3	2	2
	%	9,5%	17,5%	20,3%	5,2%	6,6%	13,0%	7,1%	5,0%	5,6%
56-60 év	fő	5	4	4	6	6	5	5	1	3
	%	11,9%	7,0%	6,8%	10,3%	9,8%	9,3%	11,9%	2,5%	8,3%
61 év felett	fő	1	2	1	2	0	2	3	4	3
	%	2,4%	3,5%	1,7%	3,4%	0,0%	3,7%	7,1%	10,0%	8,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti
Munkaügyi Hivatal

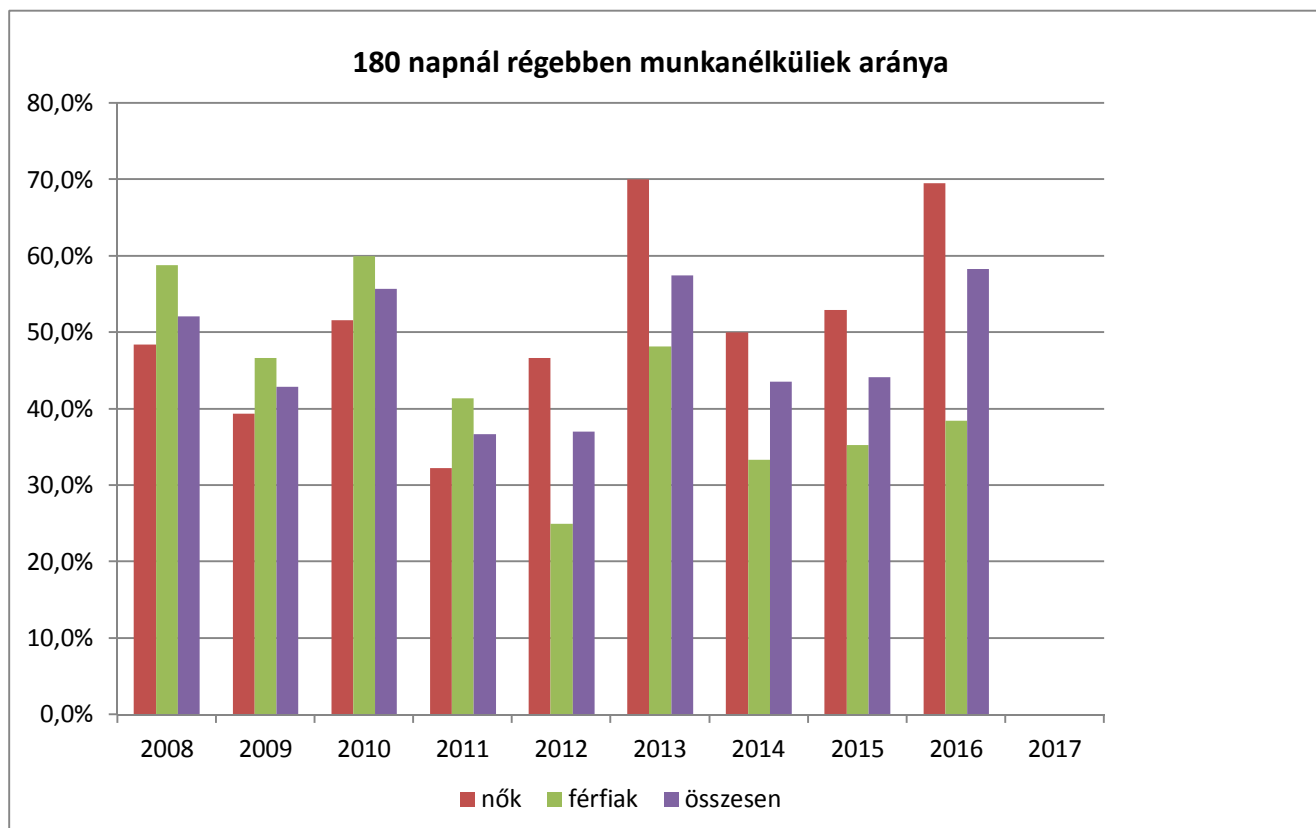
A regisztrált munkanélküliek korcsoportonkénti bontásában megfigyelhető a 21-30 év közöttiek magasabb aránya, bár 2016-ra némileg csökkenő tendenciát mutat. A szám adatok azt is tükrözik, hogy a 41-50 év közötti korosztály elhelyezkedése nehezített.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/registrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	31	17	48	15	10	25	48,4%	58,8%	52,1%
2009	33	30	63	13	14	27	39,4%	46,7%	42,9%
2010	31	30	61	16	18	34	51,6%	60,0%	55,7%
2011	31	29	60	10	12	22	32,3%	41,4%	36,7%
2012	30	24	54	14	6	20	46,7%	25,0%	37,0%
2013	20	27	47	14	13	27	70,0%	48,1%	57,4%
2014	24	15	39	12	5	17	50,0%	33,3%	43,6%
2015	17	17	34	9	6	15	52,9%	35,3%	44,1%
2016	23	13	36	16	5	21	69,6%	38,5%	58,3%
2017			0			0	#####	#####	#####

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

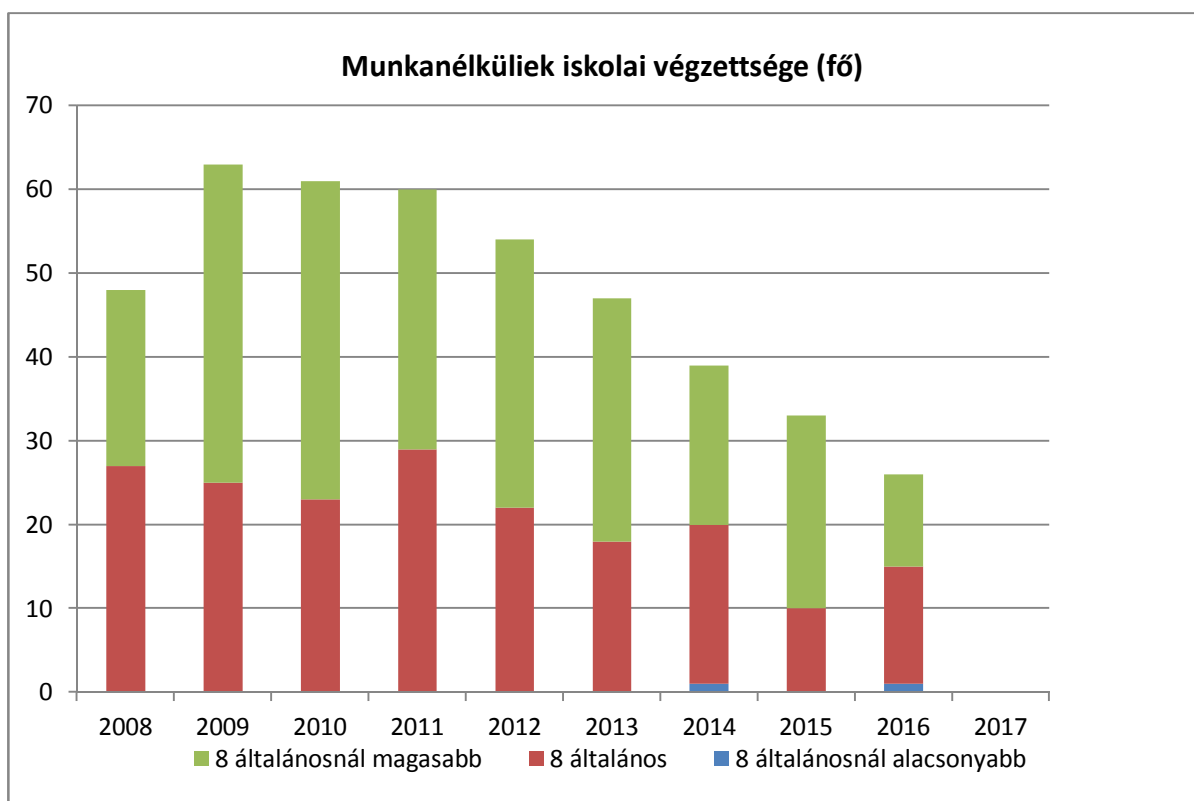

A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a nyilvántartott munkanélküliek számát figyelembe véve a 180 napnál régebben munkanélküliek aránya igen magas. A tartós munkanélküliség a munkaerő piacra történő visszatérést rendkívül kedvezőtlenül befolyásolja. Elhelyezkedésüket vélhetően akadályozza alacsony illetve már „nem piacképes” szakképzettségük.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2008	48	0	0,0%	27	56,3%	21	43,8%
2009	63	0	0,0%	25	39,7%	38	60,3%
2010	61	0	0,0%	23	37,7%	38	62,3%
2011	60	0	0,0%	29	48,3%	31	51,7%
2012	54	0	0,0%	22	40,7%	32	59,3%
2013	47	0	0,0%	18	38,3%	29	61,7%
2014	39	1	2,6%	19	48,7%	19	48,7%
2015	33	0	0,0%	10	30,3%	23	69,7%
2016	26	1	3,8%	14	53,8%	11	42,3%
2017	0		#####		#####		#####

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált álláskeresők körében még mindig magas a 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma, az ennél magasabb iskolai végzettségűek aránya szignifikánsan csökkent. Az elsődleges munkaerőpiacra való visszatérésük az általános iskolai végzettség, és elsősorban valamilyen szakképesítés megszerzése nélkül szinte lehetetlen.

c) közfoglalkoztatás

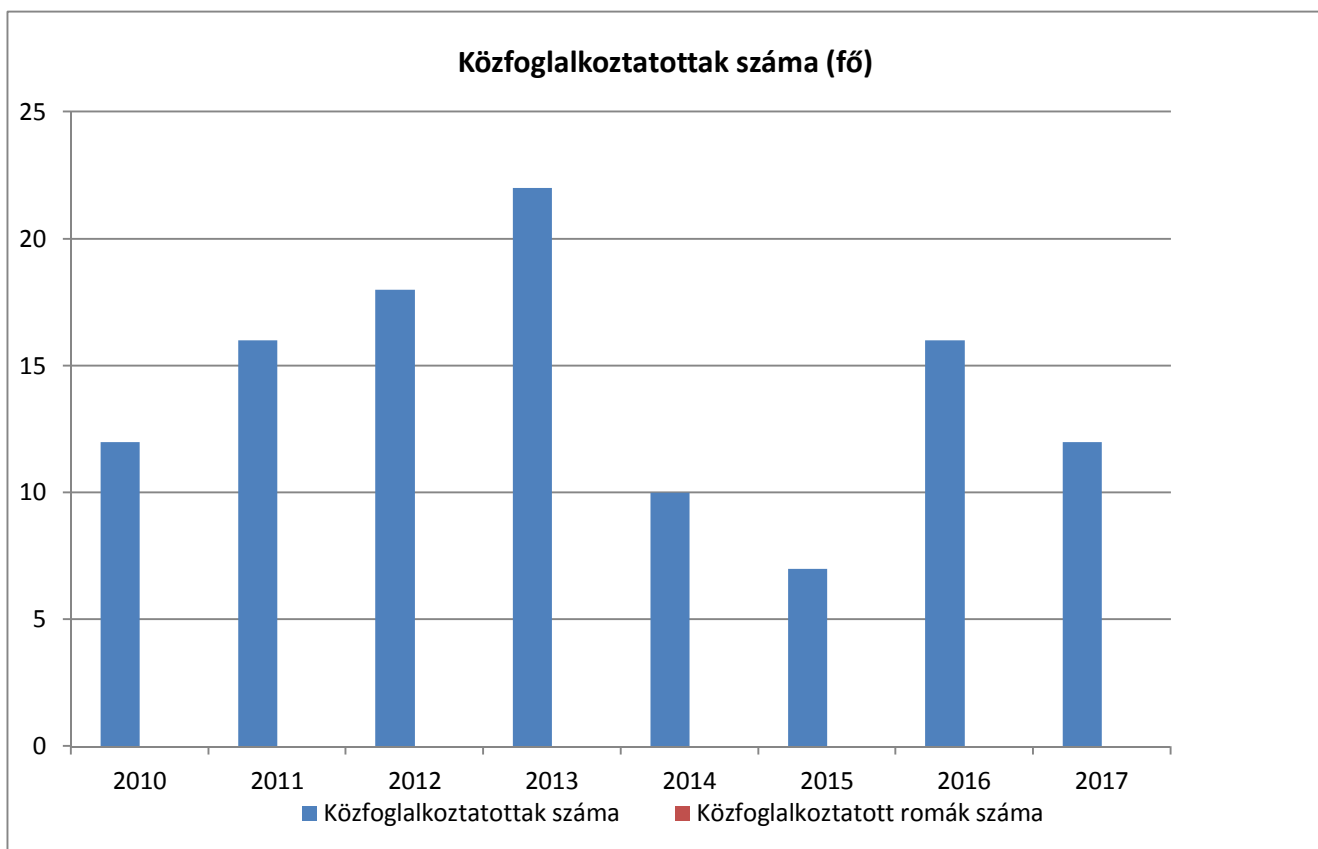
Felsőlajos Község Önkormányzata aktívan részt vesz a különböző közfoglalkoztatási programokban. Az elmúlt években több közfoglalkoztatási program is futott párhuzamosan településünkön, így mindösszesen egy évben átlagosan 7-20 fő foglalkoztatására kerülhetett sor.

A közfoglalkoztatási programok időtartama igen változatos és több esetben nem egy program fut egyszerre. A bennük résztvevő, - Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztálya által regisztrált álláskeresők- életkoruk/iskolázottságuk/munkahelyi tapasztalataik/stb. alapján, mint intézményi takarítók és kisegítők, adminisztrátorok, portások, udvarosok, egyéb takarítók és többnyire, mint közterület takarítók vesznek részt a programokban. A 8 órás munkáért bruttó 81.530.- Ft járt 2018-ban. (2020-ban sem változott ez az összeg.) Az önkormányzat, mint közfoglalkoztató valamennyi intézményével kötött együttműködési megállapodás keretében foglalkoztatja a munkavállalókat.

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakosságához képest
2010	12	2%	0	0%
2011	16	2%	0	0%
2012	18	3%	0	0%
2013	22	3%	0	0%
2014	10	2%	0	0%
2015	7	2%	0	0%
2016	16	2%	0	0%
2017	12	2%	0	0%

Forrás: Önkormányzat adatai

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Felsőrajoson a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélye részben biztosított a mobilitási és az információ elérésének szempontjából is. A közlekedés Kecskemétre, a megyeszékhelyre biztosított, az autóbusz és a vonat menetrend figyelembe veszi a több műszakos munkarendet is. Vonattal azonban csak körülményes átszállás lehet eljutni Kecskemétre.

A potenciális munkalehetőségekről, foglalkoztatási programokról az érintettek a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztályától szerezhetnek információt. Az internettel nem rendelkezők számára Felsőrajos Közkönyvtára biztosít internet elérhetőséget, mely jelenlegi elhelyezése megnehezíti az igénybevételt, ezért is előnyös a könyvtár áthelyezése a Faluházba. A település életét befolyásoló tervezett beruházásokról a település honlapján biztosítunk információt.

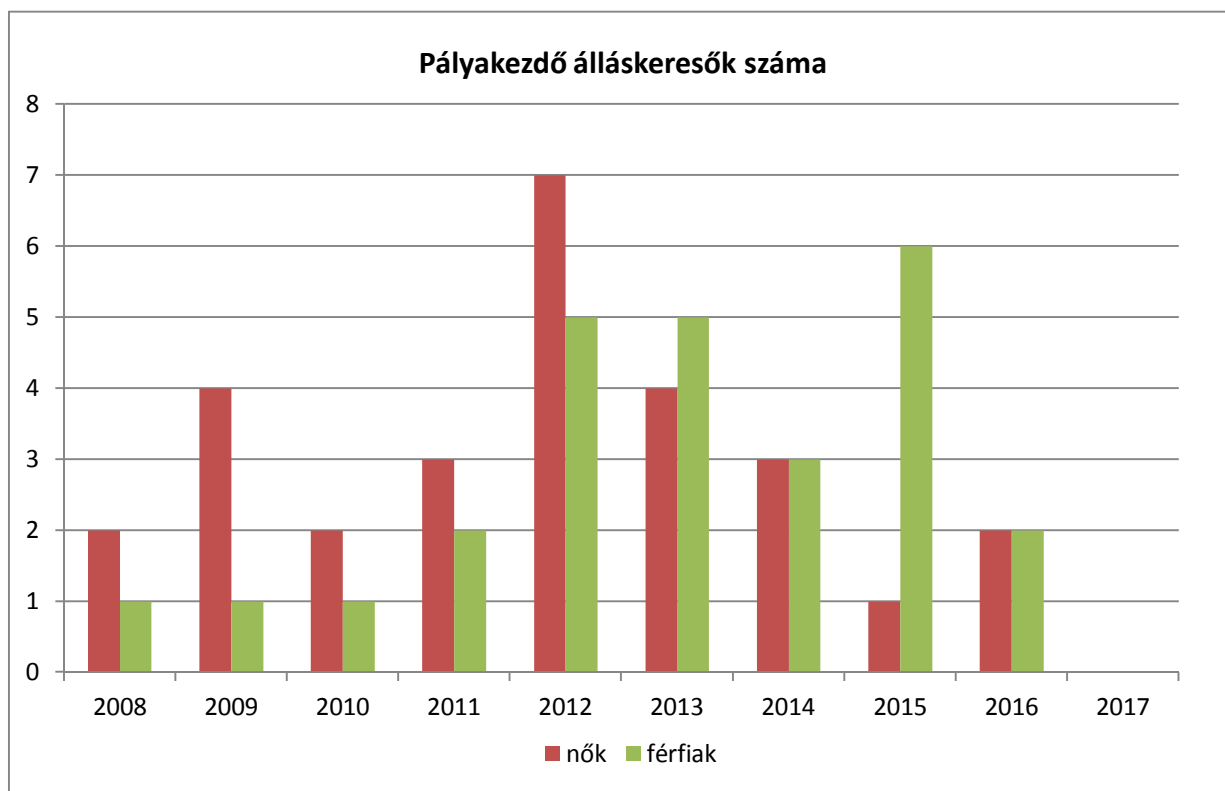
e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A településünkön élő fiatalok munkaerő-piaci lehetőségeit a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya tartja nyilván, rögzíti. A fiatalok munkaerőpiacra való átmenetének támogatására vonatkozó programok a településünkön nincsenek. Képzéshez, továbbképzéshez Kecskeméten férnek hozzá, a különböző képzéssel, szakképzéssel foglalkozó intézmények és a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (SZGYF) szervezésében.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	85	71	156	2	2,4%	1	1,4%	3	1,9%
2009	85	69	154	4	4,7%	1	1,4%	5	3,2%
2010	87	71	158	2	2,3%	1	1,4%	3	1,9%
2011	83	73	156	3	3,6%	2	2,7%	5	3,2%
2012	65	88	153	7	10,8%	5	5,7%	12	7,8%
2013	66	87	153	4	6,1%	5	5,7%	9	5,9%
2014	73	83	156	3	4,1%	3	3,6%	6	3,8%
2015	73	81	154	1	1,4%	6	7,4%	7	4,5%
2016	70	87	157	2	2,9%	2	2,3%	4	2,5%
2017			0		#####		#####	0	#####

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Felsőljajoson és Lajosmizsén felnőttképzési tevékenységet az érettségit megszerezni szándékozók számára a kecskeméti székhellyel rendelkező Németh László Gimnázium folytat. Az oktatás helyszínét a Lajosmizsei Fekete István Sportiskolai Általános Iskola biztosítja.

A nyelvi kompetenciák fejlesztésére, a nyelvismeret bővítésére a kecskeméti székhelyű Korona Nyelviskola biztosít lehetőséget.

Az álláskereső átképzéséhez a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya nyújt segítséget.

Az önkormányzat közfoglalkoztatás keretein belül valósít meg foglalkoztatási programot.

Az önkormányzat 2019. december 16. napján együttműködési megállapodást kötött a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal a „Helyi Foglalkoztatási Együttműködés megvalósítása a Tiszakécskei és a Kecskeméti Járásban” elnevezésű TOP-5.1.2-16-BK1-2017-00003 azonosító számú projektben megvalósuló programokra a foglalkoztatás helyzetének javításához.

g) mélyszegénységben élők és romák⁸ települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Jelenleg nem rendelkezünk információval, nincs adatunk önkéntes nyilatkozattal a mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményeiben történő foglalkoztatásáról.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Településünkön hátrányos helyzetűek közé sorolhatóak – adataink alapján - foglalkoztatás szempontjából az 55-60 éves, nyugdíj előtt álló korosztály, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek.

A foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó jelzést nem kaptunk.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A 3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet pontban rögzített ellátásokra jogosultak a jogszabályban foglalt feltételeknek megfelelő személyek. Az ellátások megállapításáról a járási hivatalok, a kormányhivatalok, a települési önkormányzat képviselő-testülete jogosult. Településünkön a szociális ellátásokról Felsőljajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2012.(III.27.) önkormányzati rendelete rendelkezik, amely tartalmazza az 1993. évi III. törvényben foglalt kötelező tartalmi elemeket, mind a települési támogatás, mind a rendkívüli települési támogatás nyújtásának formáit.

Munkaerő-piaci szolgáltatások

Az Ft. III. fejezete rögzíti a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és foglalkoztatást elősegítő támogatásokat.

Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások a következők:

- a) munkaerőpiaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskeresői, rehabilitációs, helyi (térsegi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

⁸ Azt a személyt tekintjük romának, aki annak vallja magát. Valamely nemzetiségi csoporthoz tartozás (roma származás) vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga, ezért a kisebbségi csoporthoz tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető, kivétel, amennyiben a törvény vagy a végrehajtására kiadott jogszabály valamely nemzetiségi jog gyakorlását az egyén nyilatkozatához köti (ld. a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 11. § (1)-(3) bekezdését).

Álláskereső támogatása

A támogatott képzésben részesíthető személyek körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Ft. 14. §-a rögzíti.

A hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások nyújthatók az Ft. 16. §- alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.

Az álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatás nyújtható az Ft. 17. §-a szerint az álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében.

A munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról az Ft. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató

Az álláskereső ellátására vonatkozóan az Ft. 25. §-a szerint álláskeresői járadék folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek.

Az Ft. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresői támogatást kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén.

Az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási költségtérítés állapítható meg az Ft. 32. §-a szerint.

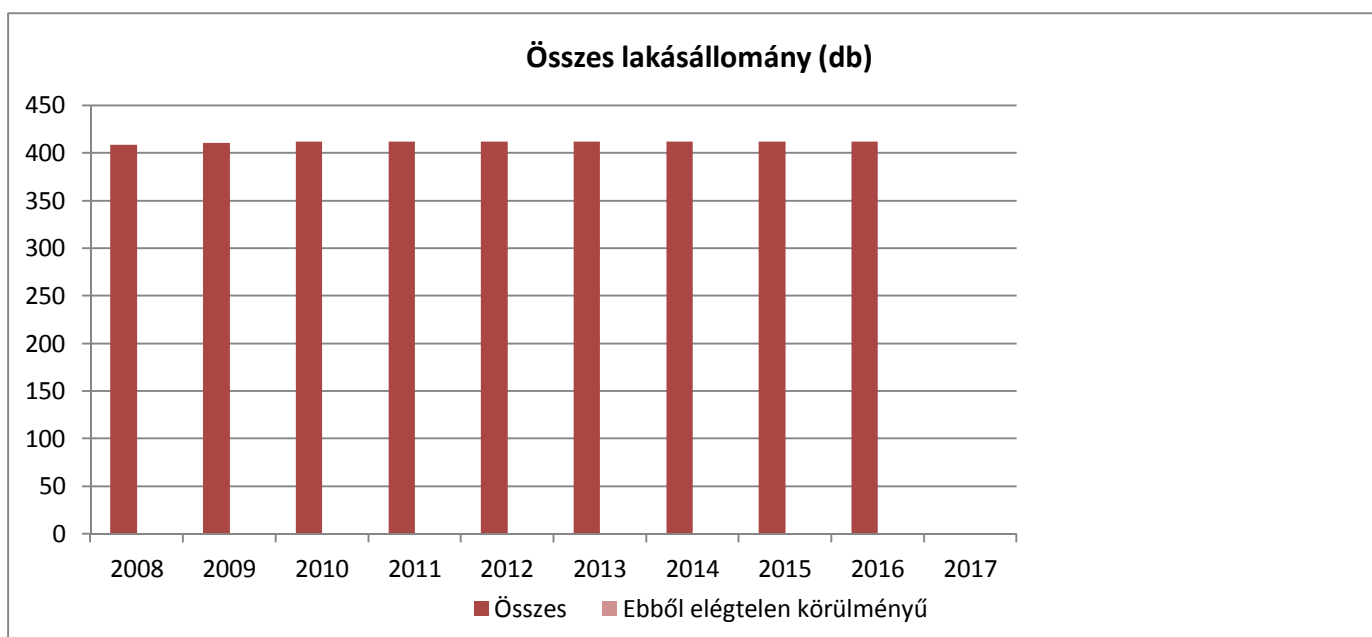
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Az Möt. az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.⁹ A hajléktalan személyeknek lehetőségük van a kecskeméti Magyar Máltai Szeretetszolgálat által nyújtott ellátás igénybevételére.

3.4.1. számú táblázat – Lakásállomány Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivata

év	összes lakásállomány (db)		bérlakás állomány (db)		szociális lakásállomány (db)		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	409	0	0	0	0	0	0	0
2009	411	0	0	0	0	0	0	0
2010	412	0	0	0	0	0	0	0
2011	412	0	0	0	0	0	0	0
2012	412	0	0	0	0	0	0	0
2013	412	0	0	0	0	0	0	0
2014	412	0	0	0	0	0	0	0
2015	412	0	0	0	0	0	0	0
2016	412	0	0	0	0	0	0	0
2017	415	0	0	0	0	0	0	0

⁹ Éves jelentés a lakhatási szegénységről, 2011. Habitat for Humanity Magyarország, 2012. június

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A lakásfenntartási támogatás alanyi jogon, normatív alapon állapítható meg.

a) bérlakás-állomány

Felsőlajos Község Önkormányzata **nem rendelkezik** bérlakással.

b) szociális lakhatás

Felsőlajos Község Önkormányzata **nem rendelkezik** szociális **bérlakással**.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Felsőlajos Község Önkormányzata egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlannal **nem rendelkezik**.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Zömmel a külterületen lévő tanyás ingatlanok esetében léphet fel elégtelen lakhatási körülmény. A család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai jelzés esetén közreműködnek a problémák megoldásában. A hajléktalanság jelenleg nem okoz problémát településünkön.

e) lakhatást segítő támogatások

Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő – testületének 7/2012. (IV. 24.) önkormányzati rendelete alapján van lehetőség az első lakáshoz jutók támogatására.

f) eladósodottság

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

A Család-, és a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai segítséget nyújtanak a nehéz helyzetben levő családok problémáinak kezelésében (mértányosság, fizetési nehézség, védett fogyasztó).

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A gázellátásba a belterületen 207 lakás csatlakozott, a külterületeken kevés százalékban kiépített.

A külterületeken élők számára a vezetékes villany biztosított. A külterületen, tanyákon élők jellemzően házi vízművel, fűt kúttal oldják meg a vízszükségletüket. A településen jelenleg még nincs szennyvíz csatorna hálózat kiépítve, Ladánybene községgel Társulási megállapodás került megkötésre, annak érdekében, hogy a két településen pályázati eljárás keretében megvalósulhasson a csatornahálózat. Jelenleg a pályázati eljárást megelőző előkészítő munkák, tanulmányok beszerzése van folyamatban. A közösségi közlekedés biztosított és elérhető, autóbusszal és vonattal is sok környező települést el lehet érni.

3.5 Szegregátumok helyzete

Felsőlajoson nincsenek telepek, szegregátumok, esetünkben nem releváns.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. §-a előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó **házi orvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi** ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Fenti feladatok ellátása a **Lajosmizse és Felsőlajos Köznevelési, Egészségügyi és Szociális Köszolgáltató Társulás (továbbiakban: Társulás) által fenntartott Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézmény** útján valósul meg mindkét településen azzal, hogy Felsőlajoson a fogorvosi alapellátás biztosítására az önkormányzat kötött megállapodást.

Felsőlajos Község Önkormányzata a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a **betegséget terjesztő és egészségügyi szempontból káros** rovarok és **rágcsálók** irtását,

c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,

d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, **az ezeket végző szervekkel és személyekkel**, valamint támogatja **és aktívan kezdeményezi ezen tevékenységeket**.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatásaink: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a támogatott lakhatás, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az élelmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

Betegségmegelőző és szűrőprogramokat Lajosmizse Város Önkormányzatának **Egészségügyi-, Gyermekjóléti és Szociális Intézmény** nyújtja az évente megrendezésre kerülő „Szakmai Nyílt Napok” keretében.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	6	4	2
2009	6	4	2
2010	6	4	2
2011	6	4	2
2012	6	4	2
2013	6	4	2
2014	6	4	2
2015	6	4	2
2016	6	4	2
2017	6	4	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A felsőlajosi lakosok a közszolgáltatások egy részét helyben (Lajosmizse) elérik. *Egyes szakellátások Lajosmizsén az Egészségügyi- Gyermekjóléti- és Szociális Intézmény alaptevékenységeként hozzáférhetőek (bőrgyógyászat-, fizioterápia-, gyógytorna-, kardiológia-, nőgyógyászat-, pszichiátria-, reumatológia- és szemészet szakrendelés, laboratórium –mintavételi hely). Egyéb szakellátásokhoz Kecskeméten jutnak a betegeink. Az orvosi ügyelet, Lajosmizsén működik, a mentőszolgálat Kecskeméten van (útidő kb. 10-12 perc).*

Az egészségügyi ellátás biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Betegségmegelőző és szűrőprogramokat Lajosmizsén az Egészségügyi- Gyermekjóléti- és Szociális Intézmény nyújt, évente megrendezésre kerülő „Szakmai Nyílt Napok” keretében, továbbá az önkormányzat rendszeresen csatlakozik úgynevezett „Szűrőbusz” kampányokhoz. A koragyermekkor kötelező szűréseket a gyermekorvosok, a fogorvos, és a védőnők folyamatosan végzik, a prevenció és szűrőprogramokhoz való hozzáférés mindenki számára biztosított.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Felsőlajoson a logopédiai-, gyógytestnevelési és a gyógypedagógiai ellátás és a nevelési tanácsadás helyben ellátott feladat. Lajosmizsén a bölcsődében, valamint Felsőlajoson az óvodában egyaránt működik a korai fejlesztés és gondoskodás.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az Önkormányzat Lajosmizse Város Önkormányzata Intézményeinek Gazdasági Szervezete által működtetett konyhákon keresztül biztosítja az étkeztetést, az egészséges táplálkozás szempontjainak figyelembevételével állítja össze a menüsorát. Foglalkoztat ételmezésvezetőt. Innen történik a napi élelem biztosítása az óvodába, és az iskolába. A menüsor az életkori sajátosságoknak megfelelően állítják össze.

Az Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézmény az Szt.62. §-ában szabályozott étkeztetést vásárolt szolgáltatás útján biztosítja.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít az egészséges életmód és a sport népszerűsítésére. A sportpályán lehetőség van szervezeten rendszeres sporttevékenység végzésére.

Felsőlajos és Lajosmizse között, valamint Lajosmizse és Kecskemét felé a (Csordás boltig) kerékpárút került kiépítésre, ezzel további lehetőséget nyitva a kerékpározást kedvelők előtt.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Felsőlajos Község Önkormányzata fontos feladatnak tartja a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Társulásban az Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézmény, mint elnevezése is mutatja többcélú intézmény, az egészségügyi ellátásokon kívül szociális és gyermekvédelmi feladatokat egyaránt ellát.

A szociális alapszolgáltatások közül az Lajosmizse Város Önkormányzat Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézménye alaptevékenységeként biztosítja:

- az étkeztetést,
- a házi segítségnyújtást,
- az idősek nappali ellátását (Idősek Klubja), valamint
- a család és gyermekjóléti szolgálat

Az Önkormányzat az Szt. 65/A. §-ban meghatározott szenvedély- és pszichiátriai betegek közösségi alapellátását, a szenvedélybetegek részére nyújtott alacsony küszöbű közösségi ellátását a Római Katolikus Főplébániával kötött feladat-ellátási szerződés útján biztosítja.

A szociális szolgáltatások alanyai általában a kedvezőtlen életkörülmények között élők közül kerülnek ki, közülük is elsősorban az idősek, a betegek, a fogyatékkal élők.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A településen az egyenlőség elve alapján jut bárki bármilyen szolgáltatáshoz. Hátrányos megkülönböztetésre, az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére az Önkormányzathoz panasz nem érkezett.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Ráutaltságuk alapján kiemelt figyelmet kapnak a fogyatékos személyek, életvitelüket, hátrányaik leküzdését az egészségügyi-, valamint a szociális ellátórendszer is fokozottan segíti.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A Közkönyvtár és a Faluház elsősorban a közösségi élet színtere. Fórumokat, gyűléseket, megbeszéléseket e helyszíneken szerveznek. A Felsőlajosi Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a tájékoztatásra, amelynek legfontosabb formája a www.felsolajos.hu honlap, valamint a HÍRLAP Újság. 2020. júniusától működik Felsőlajos község hivatalos Facebook oldala.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A településen élénk közösségi élet zajlik.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Felsőlajosi közösségére jellemző egy-egy cél megvalósítására az összetartás, a közösségi célokért történő megmozdulás, adományozás. Az adományozás elsősorban a Falunap megrendezésének támogatására valósul meg.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Felsőlajoson nem élnek roma nemzetiségűek.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A regisztrált álláskeresők közel 50%-a alacsony iskolai végzettséggel (általános iskolai végzettséggel) rendelkezik, nehezen tudnak elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon.	A képzési lehetőségek elérésének támogatása, a foglalkoztatás elősegítése. Álláskeresés és képzésen való részvétel támogatása a szociális munka eszközeivel.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A Magyar Országgyűlés az 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

A közoktatás új alapokra történő helyezése, és az oktatás színvonalának emelése a társadalom évek óta jelentkező jogos elvárása. Ennek kívánt megfelelni a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Köznev. tv.) azzal, hogy deklarálta, hogy a nemzeti köznevelés biztosításában az elsődleges felelősség az államot terheli. Mindez a feladatellátásban az eddigi állami-önkormányzati feladatmegosztás jelentősen megújuló formáját jelenti, függetlenül az oktatás színvonalát a települések pillanatnyi anyagi helyzetétől.

A Köznev. tv. 74. § (1) bekezdése alapján az állam gondoskodik –az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése kivételével – a köznevelési alapfeladatok ellátásáról.

A Köznev tv. 74. § (4) bekezdése értelmében A tankerületi központ által fenntartott köznevelési intézmény feladatainak ellátását szolgáló, települési önkormányzati tulajdonú ingatlan és ingó vagyona vonatkozóan a tankerületi központot ingyenes vagyongazdálkodási jog illeti meg mindaddig, amíg a köznevelési közfeladat a tankerületi központ részéről történő ellátása az adott ingatlanban meg nem szűnik. A tankerületi központ ingyenes vagyongazdálkodási jogának fennállása alatt a köznevelési intézmény feladatainak ellátását szolgáló ingatlan és ingó vagyont a települési önkormányzat nem idegenítheti el, nem terhelheti meg, bérbe nem adhatja. A tankerületi központ által a köznevelési intézmény feladatainak ellátását szolgáló ingatlanvagyon bérbeadásához szükség van az érintett köznevelési intézmény vezetőjének előzetes véleményére.

A Köznev tv. fenti rendelkezése következtében 2017. január 1. napjától a Lajosmizsei Fekete István Sportiskolai Általános Iskola Felsőljajosi Tagintézmény működtetői feladatai teljes egészében átkerültek a Kecskeméti Tankerületi Központhoz.

Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde Felsőljajosi Tagintézménye

Az óvodai neveléssel összefüggő feladatok ellátása továbbra is Lajosmizse és Felsőljajos Köznevelési, Egészségügyi és Szociális Közszolgáltató Társulás társulási megállapodása alapján történik.

Az engedélyezett felvehető maximális gyermeklétszám a Felsőljajosi Tagintézményben 60 fő. Az óvodai ellátásra a szülők részéről igen nagy igény mutatkozik, a tagintézményben a jogszabályban meghatározott maximális létszámmal működik.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülése alapvető feltétele a sikeres iskolai pályafutásnak. Az Óvoda tapasztalatai alapján a 3 éves halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket a szülők alacsony százalékban íratják be az óvodába ugyanakkor az ő ellátásuk - esélyegyenlőségük megteremtése érdekében - kiemelkedő jelentőséggel bír.

Felsőlajos Község Önkormányzata sikeresen pályázott tornaszoba és fejlesztő szoba létesítésére Felsőlajoson a Meserét Óvoda Felsőlajosi Tagintézményében.

Az óvoda épülete bővítésre kerül egy tornaszobával, fejlesztő szobával és az ezekhez szükséges raktárral és mosdókkal. A beruházás keretén belül megvalósul az akadálymentesített bejárat és mosdó is. A meglévő óvoda tetőszerkezetének cseréjére is sor kerül a fejlesztés keretében, új, korszerűbb, egészségre nem káros anyagok felhasználásával.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	4	0	4	0	0	0	1
2011/2012	4	0	4	0	0	0	1
2012/2013	4	0	4	0	0	0	1
2013/2014	4	0	4	0	0	0	1
2014/2015	4	0	4	0	0	0	1
2015/2016	4	0	4	0	0	0	1
2016/2017	4	0	4	0	0	0	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	77	0	77		0,0%
2011/2012	75	0	75		0,0%
2012/2013	64	0	64		0,0%
2013/2014	76	0	76		0,0%
2014/2015	79	0	79		0,0%
2015/2016	73	0	73		0,0%
2016/2017	79	0	79		0,0%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.1.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	4	
Óvodai férőhelyek száma	50	
Óvodai csoportok száma	2	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6,00h-tól 17,00 h-ig	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	4	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	4	0
Dajka/gondozónő	2	0

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, és közművelődési intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. Kerületünkben a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A **védelembé vétel** a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a **gyámhatóság** a gyermeket védelembé veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

- Pénzbeli és természetbeni ellátások:
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - b) *gyermekétkeztetés*,
 - c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
 - d) az otthonteremtési támogatás,
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
 - a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
 - b) a gyermekek napközbeni ellátása,
 - c) a gyermekek átmeneti gondozása,
 - d) gyermekek esélynövelő szolgáltatásai.
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:
 - a) az otthont nyújtó ellátás,
 - b) az utógondozói ellátás,
 - c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.
- A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:
 - a) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
 - b) a védelembé vétel,
 - c) a családbafogadás,
 - d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
 - e) a nevelésbe vétel,
 - f) a nevelési felügyelet elrendelése,
 - g) az utógondozás elrendelése,
 - h) az utógondozói ellátás elrendelése,
 - i) a megelőző pártfogás elrendelése.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet:

A Gyvt. 2013. szeptember 1. napjától hatályos 67/A. §-a határozza meg a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fogalmát. Ennek alapján:

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű:

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)). A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet fogalmának meghatározása nem egységes a gyermekvédelem területén. Az éves gyermekvédelmi rendszer működéséről szóló beszámoló adatait és tapasztalatait értékelve meghatározhatjuk a veszélyeztetettség okait figyelve arra, hogy egy-egy gyermek, fiatal több szempontból is érintett lehet, a veszélyeztetettségi tényezők halmozottan jelentkezhetnek.

A helyi gyermekvédelemben dolgozó szakemberek tapasztalata szerint nem változott az a tendencia, hogy a veszélyeztetettség okai között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó:

- *Szociális helyzet:* A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét foglalta magába.
- *A család szétesése:* Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb oka a válás a

gyermek számára veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek.

- *A nevelés, gondozás, törődés, hiánya:* Az elhanyagolás is bántalmazás (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása).
- *A család életmódja:* A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapjaiban: alkoholizmus, bizonytalan családi környezet.
- *A gyermek mentális állapota, személyiségzavara:* A gyakorlatban is érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái - következetlenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, követelések hiánya a gyermek felé, vagy ellenkező esetben: a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatóak.

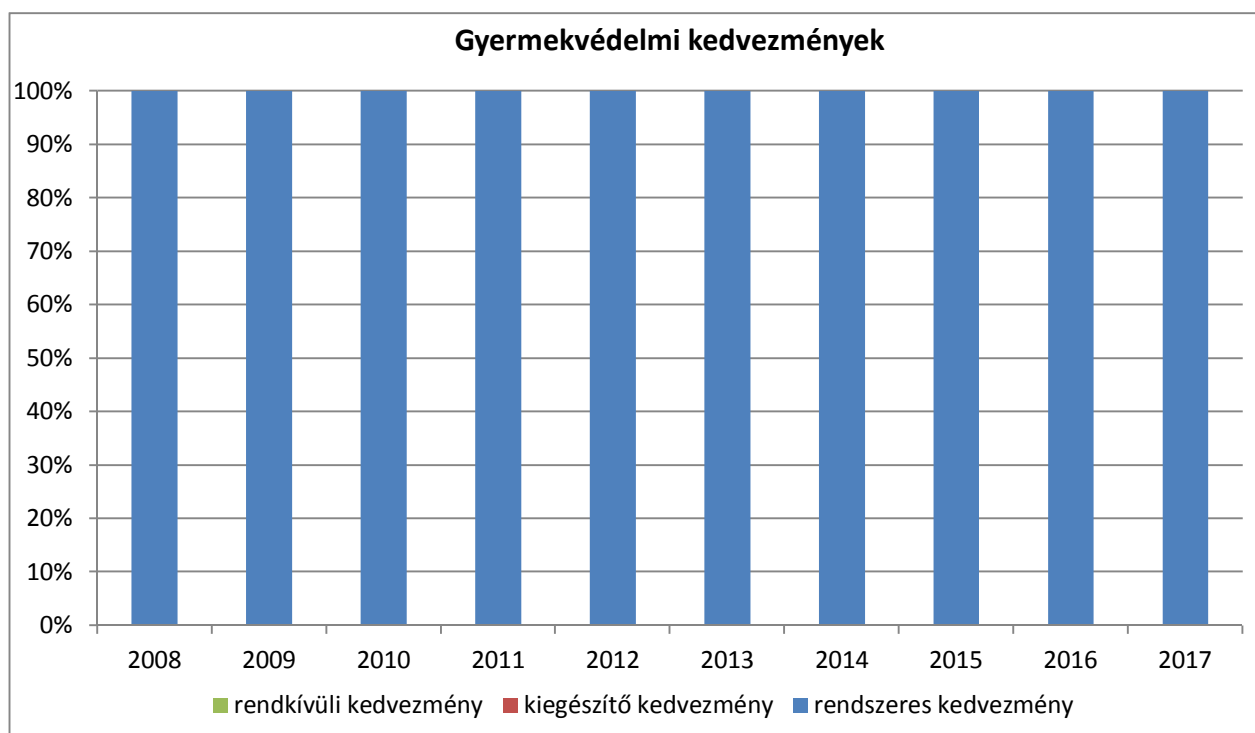
A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos rendelkezések során, a védelembe vétel elrendelése esetén, illetőleg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, továbbá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról szóló határozat meghozatalával egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik. Tájékoztatni kell továbbá a szülőt arról is, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek mikor minősül halmozottan hátrányos helyzetűnek.

Az igazolatlan iskolai hiányzás és ennek következményeként a családi pótlék felfüggesztése esetében a jogalkotó szándéka a gyakorlatban nem mindig érvényesül, azaz az iskolai hiányzás valódi oka, annak részletes feltárása gyakran rejtve marad. Az iskolai hiányzás oka mögött előfordulhat a család részéről történő bántalmazás vagy lehet, hogy a veszélyeztetett helyzet azért áll elő, mert a gyermek anyagi vagy egyéb okokból családfenntartói vagy egyéb funkciókat lát el (dolgozik, ápol valakit, stb.). A helyzetfelmérés során fontos meggyőződni arról, hogy az igazolatlan hiányzások esetén előírt jelzési kötelezettség megfelelően működik-e, valamint rendelkezésre áll-e a valós segítséget, megoldást jelentő, a gyermek érdekeit szem előtt tartó támogató rendszer (ld. 20/2012. **(VII. 31.)** EMMI rendelet, 51. § (3)-(5) bekezdések).

A gyermekvédelem középpontjában meghatározó szerepet betöltő jelzőrendszer áll. A gyermekjóléti központ kiemelt feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, melyet a prevenciós munka első számú eszközének tekintünk. A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. A jelzőrendszer tagjainak együttműködése az esetek és a problémák mentén történik. A védelembe vett gyerekek száma csökkent a fent említett eredményes munka hatására.

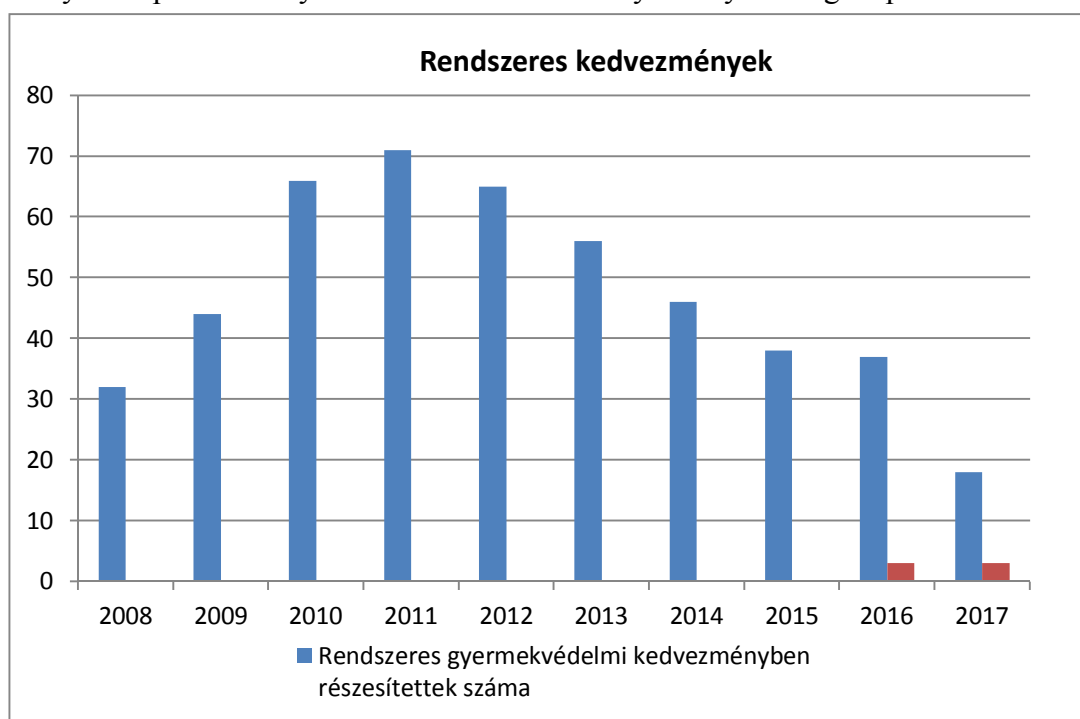
b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma
2008	32	n.a.	n.a.	n.a.
2009	44	n.a.	n.a.	n.a.
2010	66	n.a.	n.a.	n.a.
2011	71	n.a.	n.a.	n.a.
2012	65	n.a.	n.a.	n.a.
2013	56	n.a.	n.a.	n.a.
2014	46	n.a.	n.a.	n.a.
2015	38	n.a.	n.a.	n.a.
2016	37	3	n.a.	n.a.
2017	18	3	n.a.	n.a.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának csökkenése mögött nem feltétlenül csak az életkörülmények kedvező alakulása lehet. Indokolhatja, hogy a szülő a jogosultságot nem hosszabbítja meg, vagy jövedelme meghaladja a meghosszabbításhoz szükséges szintet, ennél fogva a gyermek ideiglenesen vagy véglegesen kikerül a támogatottak közül.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a család egy főre eső jövedelme arányában állapítják meg. Fontos, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülők legtöbbször nem a megemelkedett jövedelem miatt esnek el a jogosultságtól, hanem azért, mert az alapvető papírjaik is elvesznek, hiányoznak, vagy egy válási szakaszban – vagy egyéb más okból – nem, vagy nehezen tudnak jövedelemigazolást szerezni házastársuktól, illetve az elmaradt gyermektartás ellenére nem indítanak hatósági eljárást, ami pedig lehetővé tenné a jövedelem igazolását. Mindezen okok éppen a legszegényebb, legrászorulóbb családokat érintik. A helyzetelemzés során a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak pontos regisztrációjáról alkotott helyzetkép igen fontos a különböző támogatások hozzáféréseinek vizsgálata miatt és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményen alapuló hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása miatt is.

c) gyermek jogán járó juttatásokban részesülők száma, aránya

Az önkormányzat törekszik arra, hogy a családok megfelelő információkhoz jussanak az igénybe vehető ellátások köréről és azok igénybevételi módjáról.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő étkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő óvodás és általános iskolás gyermek térítésmentesen étkeznek.

Az ingyenes étkezésben részesülők száma évről-évre növekszik, mind az óvodában, mind az iskolában. A nyári szünidei gyermekétkeztetésben részesíthető gyermekek számának alapját a

rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők közül a hátrányos-, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma adja, amely viszont csökkenő tendenciát mutat.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek pontos számáról nincs adat az önkormányzat birtokában. A nem magyar állampolgárságú gyermekek esélyegyenlőségnek biztosítása esetén az elsődleges cél, hogy a gyermekek bejussanak a számukra megfelelő köznevelési intézményekbe, illetve oktatásuk során az interkulturális pedagógiai program megszervezésének feltételei biztosítottak legyenek. A köznevelési törvény minden Magyarországon élő vagy tartózkodó gyermek számára előírja az oktatásban történő kötelező részvételt, a magyar menedékjogi törvény pedig kifejezetten hivatkozik a gyermek mindenekfelett álló érdekének elvére. (Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága, A menedékkérő és menekült gyermekek és kamaszkorúak hozzáférése az oktatáshoz Közép-Európában, 2011. július, megtalálható a <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4e9bf50615.html> oldalon.)

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Felsőlajoson nincsenek szegregátumok, telepek, így esetünkben ez nem releváns.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Möt. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

A segítő szakmák jelenléte a gyermekvédelmi munka eredményességét erősíti az intézményekben. Mind az iskolában, mind az óvodában vannak sajátos nevelési igényű gyerekek. Egyéni fejlesztésüket a gyógypedagógusok segítik. A segítő munka aktív részesei a fejlesztő pedagógusok, az iskola pszichológus, és a logopédusok. Az iskolapszichológus munkájára a gyermekekkel való egyéni beszélgetés mellett a pedagógusoknak is nagy igényük van a gyermek személyiségfejlesztése során.

Prevenációs céllal, és a feltárt esetek enyhítésére működnek a köznevelési és gyermekjóléti intézményekben a segítő szakemberek: intézményi pszichológus, védőnő, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, gyermekvédelmi felelős. A gyermekvédelmi felelősök fontos feladatot látnak el a köznevelési intézményekben a veszélyeztető körülmények feltárása, ezek megszüntetése, kialakulásuk megelőzése területén éppúgy, mint a drog-prevenációt, egészségnevelést illetően.

A sajátos nevelési igényű gyermekek gondozása, fejlesztése integráltan történik. A szakemberek gondoskodnak a fogyatékkal élő gyermekek szüleinek hatékonyabb tájékoztatásáról, a korai fejlesztés egyéb lehetőségeinek ismertetéséről.

A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és köznevelési intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

- Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. A Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra

részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.

- Gyermekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. (Gyvt. 151. §). Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

Az Möt. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások biztosítása a helyi önkormányzat feladata.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Felsőlajos község lakosságának a védőnői ellátáshoz történő hozzáférés teljes körűen biztosított a Lajosmizse és Felsőlajos Köznevelési, Egészségügyi és Szociális Közszolgáltató Társulás keretében Lajosmizse Város Önkormányzata Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézménye útján.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Egészségügyi-feladatellátási szerződés alapján két fő gyermekorvos látja el a kisgyermekek gyógyító ellátását. A legközelebbi kórház Kecskeméten található, mintegy 25 km-re.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda Felsőlajosi Tagintézményében gyógypedagógus, logopédus, fejlesztő pedagógus lát el fejlesztő tevékenységet. A Lajosmizsei Fekete István Sportiskolai Általános Iskola Felsőlajosi Tagintézményében szintén integrált fejlesztést (BTM és sajátos nevelési igény) valósítanak meg a szakemberek. Fontos, hogy minden rászoruló gyermek részesüljön a fejlesztési tevékenységekben, amellyel problémái kezelhetővé válnak, vagy megoldásra kerülnek.

d) gyermekjóléti alapellátás

Felsőlajoson teljes körűen működik, a Lajosmizse Város Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézményén keresztül, valamint az Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága keretében működő: Család- és Gyermekjóléti Központ.

e) gyermekvédelem

A gyermekvédelmi feladatok ellátása Felsőlajoson teljes körűen működik Lajosmizse Város Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézményén keresztül.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetben az önkormányzat az egyes szociális ellátásokról szóló 4/2012. (III. 27.) önkormányzati rendeletében biztosított ellátásokat tudja nyújtani. Ezen túlmenően Lajosmizse Város Önkormányzata Képviselő-testületének a gyermekvédelmi támogatásokról, valamint gyermekjóléti alapellátásokról szóló 8/2012. (III. 30.) önkormányzati rendeletében meghatározottak szerint rendkívüli gyermekvédelmi támogatás is kérelmezhető.

A hivatkozott rendelet 1. § (1) és (2) bekezdése ugyanis kimondja, hogy a rendelet területi hatálya kiterjed Lajosmizse Városra és a Lajosmizse és Felsőlajos Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézményfenntartó Társulásban (továbbiakban: Társulás) részt vevő Felsőlajos Községre. A rendelet személyi hatálya kiterjed az (1) bekezdésben meghatározott települések közigazgatási területén lakcímmel rendelkező és a Gyermekvédelemről és a Gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (továbbiakban: Gyvt.) meghatározott személyekre.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíthető a hivatkozott képviselő-testületi rendelet 2. § (1) bekezdése értelmében a Gyvt.-ben meghatározottakon túl az a gyermek, akinek családjában időszakos létfenntartási gond, létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzet miatt többlet kiadás merült fel így különösen:

- a) betegség, kórházi ápolás
- b) 3000 Ft-ot meghaladó gyógyszerköltség
- c) iskoláztatás, étellemezés biztosítása
- d) valamelyik családtag betegsége
- e) valamelyik családtag munkanélkülivé válása
- f) elemi kár miatti többletköltség.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Felsőlajoson az iskoláskorú gyermekek részére kötelező mindennapos tornaóra biztosított. Az iskolában illetve az óvodában a tanítók és az óvónők nagy figyelmet fordítanak a gyermekek egészségfejlesztésére. Az önkormányzat az iskola közvetlen közelében rendelkezik egy labdarúgó pályával, ami lakosság és gyermekek részére korlátozás nélkül, díjmentesen használható. A minden évben megrendezésre kerülő Felsőlajosi Falunap keretén belül a gyermekek részére különböző foglalkozásokat, szabadtéri játékokat biztosítunk, melyhez szintén bárki díjmentesen, korlátozás nélkül hozzáfér.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekétkeztetés a Lajosmizse Város Intézmények Gazdasági Szervezete által működtetett konyhákön keresztül biztosított.

Szünidei gyermekétkeztetés

A Gyvt. 21/C. § (1) bekezdése alapján önkormányzatunk a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és

b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

A Gyvt. 21/C. § (2) bekezdése szerint a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

a) a bölcsődében, mini bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára

ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,

bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles

megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

A gyermekétkeztetésre vonatkozó helyi szabályok Lajosmizse Város Önkormányzata Képviselő-testületének a gyermekvédelmi támogatásokról, valamint gyermekjóléti alapellátásokról szóló 8/2012. (III. 30.) önkormányzati rendeletében kerültek meghatározásra a Társulás útján történő ellátásra tekintettel.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselek észrevételei

Nem ismert ilyen jellegű megkülönböztetés.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Köznevelési intézményi szervezési kereteken belül a napi étkezésen felül gyümölcsnapot tartanak, ezáltal is friss zöldséghez-gyümölcshöz juttatva a gyermekeket.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

(Nkntv. 4. §-ának 13. pontja)

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,

(Nkntv. 4. § 25. pont)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához

viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).

Aránytalan teher

Ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulónak vagy a szülőnek (Nkntv. 4. § 2. pont)

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

A halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek, tanulók elkülönítése társaiktól sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ezért szükséges figyelemmel kísérni a működési körzetek kialakítását, az iskolai felvételi eljárást, az egyes csoportok, osztályok összetételét.

Ha a településen több általános iskola, tagintézmény működik, akkor az általános iskolai körzeteket úgy kell meghatározni, hogy kialakíthatóvá váljon a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben. Ha a településen, kerületben több általános iskola vagy tagintézmény, feladatellátási hely működik, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak az egyes felvételi körzetekben kiszámított aránya legfeljebb 15 százalékponttal lehet magasabb, mint az általános iskolába járó hátrányos helyzetű gyermekeknek a település, kerület egészére kiszámított aránya. Nem jelölhető ki kötelező felvételt biztosító iskolának az, az általános iskola, amely körzetének kialakításánál a hátrányos helyzetű gyermekek körzeti aránya túllépésére vonatkozó rendelkezés nem tartható meg, feltéve hogy a hátrányos helyzetű tanulók körzeti aránya elérné az 50%-ot és egyébként a település többi iskolája elégséges férőhellyel rendelkezik a település összes tanköteles tanulójának felvételéhez. Előnyben részesítési kötelezettségként jelenik meg az a rendelkezés, mely szerint ha az általános iskola a felvételi kötelezettsége teljesítése után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, a további felvételi kérelmek teljesítésénél előnyben kell részesíteni a hátrányos helyzetű tanulókat. A felvételi körzet kialakítására vonatkozó szabályozás a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 24-25. §-ában található.

A körzethatárok kialakításánál és a beiskolázásnál az Ebktv. vonatkozó paragrafusait is figyelembe kell venni. Ebben segít eligazodni az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 2/2007. (III. 23.) TT sz. állásfoglalása: Az etnikai alapú iskolai szegregációt nem csupán a tényleges, hanem a jogsértő által feltételezett etnikai hovatartozás alapján is el lehet szenvedni. A szegregáció megvalósulásának nem feltétele az elkülönített csoporttal szembeni hátrány, csupán a törvényben meg nem engedett elkülönítés.” A jogellenes, elkülönített oktatás még abban az esetben is jogszerűtlen, ha teljes mértékben azonos feltételek biztosításával történik. A jogellenes elkülönítés minden aktivitást nélkülöző fenntartása is megvalósíthatja a jogsértést.

A HEP során tehát nemcsak a hátrányos helyzet és halmozottan hátrányos helyzet adataival, hanem valamilyen aggregált formában vagy becslésekre alapozott, civil kontroll vagy kisebbségi képviselő biztosításával is visszaigazolt, etnikai adatközléssel is foglalkozni kell.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esetén egyéni tanrend engedélyezésekor fokozott körültekintéssel kell eljárni. A jogalkotó szándéka az, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók lemorzsolódása megelőzhető legyen. Ha az iskola igazgatójának megítélése szerint a tanulónak

hátrányos, hogy tankötelezettségének magántanulóként tegyen eleget, vagy az így elkezdett tanulmányok eredményes folytatására vagy befejezésére nem lehet számítani, köteles erről értesíteni a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, amely a gyámhatóság és a gyermekjóléti szolgálat véleményének kikérése után dönt arról, hogy a tanuló milyen módon teljesítse tankötelezettségét. Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló esetén az iskola igazgatójának döntéséhez be kell szereznie a gyermekjóléti szolgálat véleményét (Nkntv. 45. §).

A szociális hátrányok enyhítése, a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése érdekében az általános iskola és a középfokú iskola képességkibontakoztató vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képességkibontakoztató és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével. A képesség-kibontakoztató felkészítésben a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű vagy sajátos nevelési igényű tanuló vesz részt.

Az Nkntv. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának. A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, a tanuló iskolai nevelése-oktatása, továbbá kollégiumi nevelése az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt történhet. A gyermek, tanuló integrált vagy speciális intézményi keretek között történő nevelését, oktatását a szakértői bizottság által kiadott véleményben foglalt állásfoglalás alapján lehet és kell biztosítani. Az ezzel ellentétes gyakorlat jogsértő mind a Nkntv., mind pedig az egyenlő bánásmód követelményét tekintve.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az óvoda illetve általános iskola a jogszabályi előírások betartása mellett, a feladatellátást biztosítja.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások biztosítottak.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Nem releváns.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Az országos mérési eredmények alapján az azonos lakosságszámú településekhez viszonyítva jó az eredmény.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A hátrányos helyzetű gyermekek kiránduláson, tanulmányi versenyeken való részvétele is biztosított.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családoknál jelenlévő a gyermekek fejlődését hátráltató körülmények.	A hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű családokban élő gyermekek helyzetének javítása.
Az aktív szabadidős tevékenységek lehetőségei rendkívül csekélyek, a sportolási lehetőségek korlátozottak	A szabadidő eltöltésének, az egészséges életmód és a sportolás feltételeinek javítása a település területén.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikk (3) bekezdése rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

Az alábbi táblázatból jól látszik, hogy 2015. évre a munkanélküli férfiak és nők számában 2012. óta folyamatos kiegyenlítődés mutatkozik.

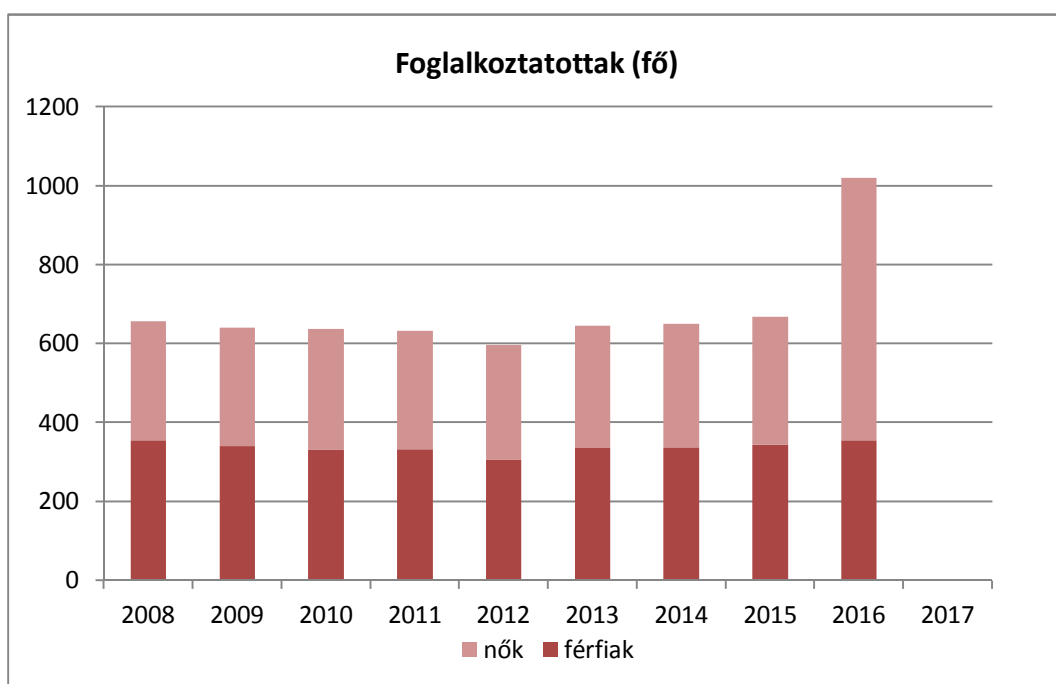
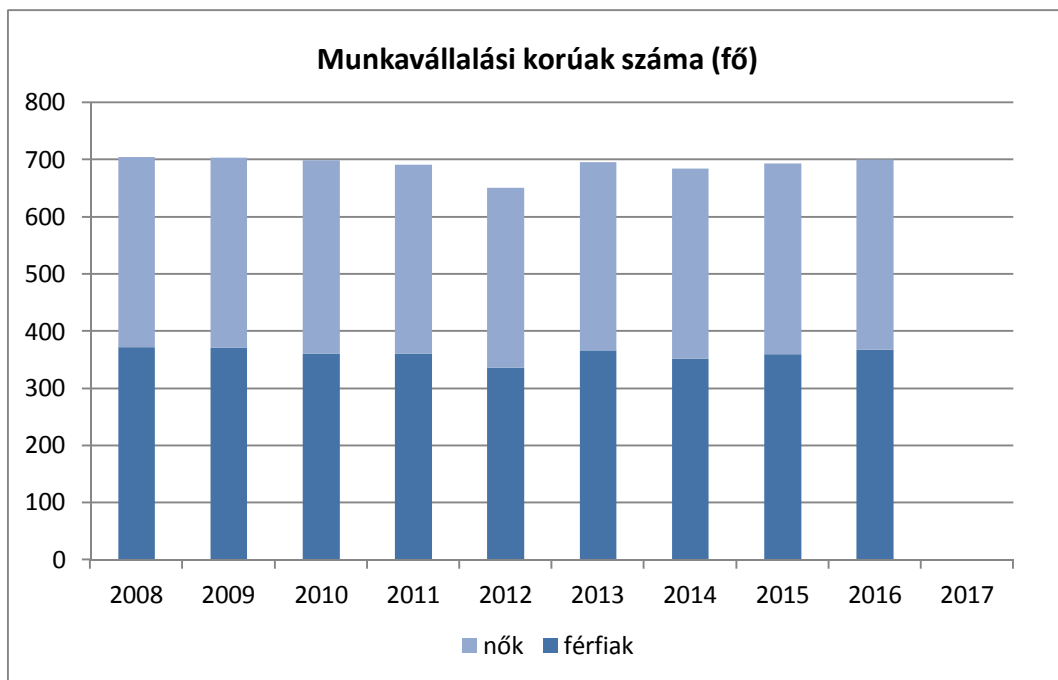
5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

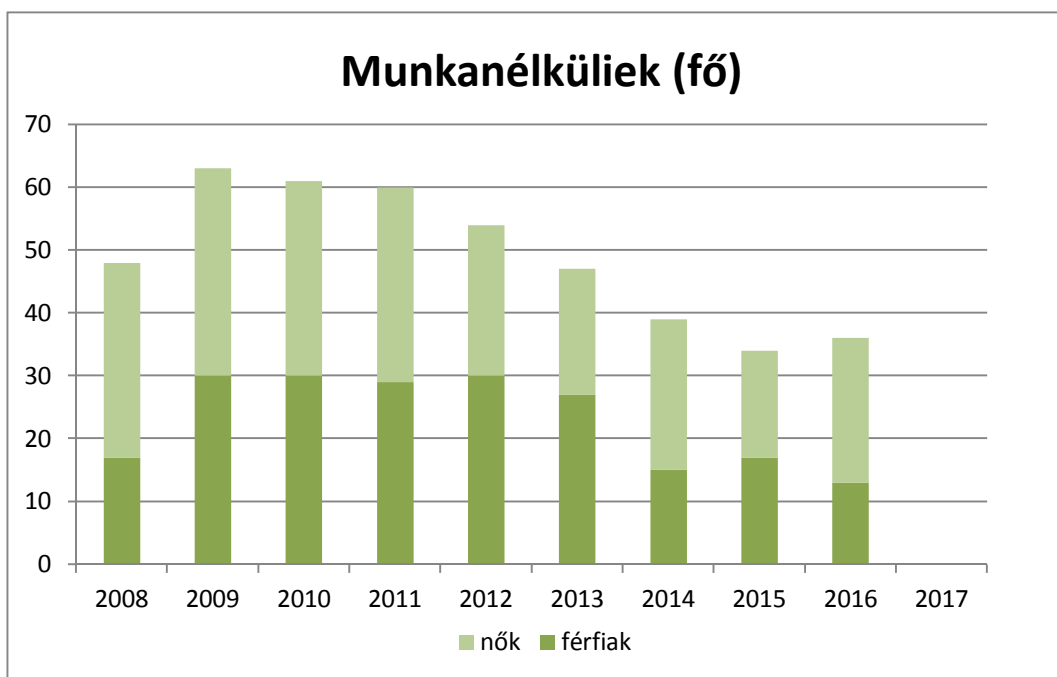
év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	372	333	355	302	17	31
2009	371	333	341	300	30	33
2010	361	338	331	307	30	31
2011	361	331	332	300	29	31
2012	337	314	307	290	30	24
2013	367	329	336	309	27	20
2014	352	333	337	313	15	24
2015	360	334	343	326	17	17
2016	368	333	355	310	13	23
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Nem áll rendelkezésre adat arra vonatkozóan, hogy a munkanélküli nők közül hány fő és milyen végzettséggel rendelkezik.

A településen a nők munkába történő visszahelyezkedését 50 férőhelyes óvoda segíti, valamint a Közfeladat-ellátó Társulás által a Lajosmizsén működő 26 férőhelyes bölcsődei ellátás igénybevételére is lehetőség nyílik.

A népességadatok alapján bölcsődés korú gyermekek száma folyamatosan növekszik Felsőlajoson, a családok részéről pedig nagyobb igény mutatkozik arra, hogy a gyermeket nevelő nők mihamarabb visszatérjenek a munkaerőpiacra, akár részmunkaidős foglalkozás keretében. A település részéről pedig a helyi bölcsőde kialakításával további cél a település népességmegtartó képességének, a fiatal, képzett munkaerő megtartó lehetőségeinek növelése.

A bölcsődei nevelés – gondozás célja a szeretetteljes, biztonságot nyújtó, érzelmekben gazdag bölcsődei élet megszervezése, ahol a szakszerű nevelés – gondozás családi, derűs, nyugodt légkörben zajlik, biztosítva a gyermek fejlődéséhez szükséges változatos feltételeket. Az intézmény tervezett akadálymentes fejlesztése az egyenlő esélyű hozzáférés mellett hosszú távon szeretné biztosítani a versenyképes tudás megalapozásának mindenki számára elérhető, korszerű intézményi feltételeit. A fejlesztés hozzájárul a régió belüli társadalmi kohézió megvalósításához, hiszen előtérbe helyezi az integrált oktatást, ezáltal a fejlődés korai szakaszában is kialakítja a gyermekekben a toleranciát.

A bölcsődei ellátás biztosítására pályázat keretében nyílt esélye a településnek a TOP-1.4.1-19 kódszámú, Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése című felhívásra benyújtott támogatási kérelem alapján.

A leendő bölcsőde fenntartója az Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde Felsőlajosi Tagintézménye.

A korszerű bölcsőde megteremtése a település hosszú távú versenyképességéhez járul hozzá.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A településen lévő foglalkoztatást segítő programokban (kihelyezett gimnáziumi oktatás, nyelvi képzés) a férfiak és a nők aránya kiegyenlített.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Felsőljajos községben alapvetően nem csak a képzettség hiányából fakad az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők csekély mértékű foglalkoztatása, hiszen az ún. „nyári idénymunkák” idején szívesen foglalkoztatják a helyi termelők a megbízható, jó munkával bíró, ügyes és gyors munkavégzésre alkalmas nőket. A számócaszedés, a meggyszedés, a paprikapalántázás és szedés, stb. mind élő munkaerőt kívánnak.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetésére vonatkozóan nem áll rendelkezésre adat. Az a jelenség inkább jellemző, hogy az idénymunkák tekintetében gyakrabban foglalkoztatnak női munkavállalókat, mint férfi munkavállalókat.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés.

A Gyvt. alapján a gyermekek napközbeni ellátásának formái - a gyermekek életkorának megfelelően -

- a) a bölcsődei ellátás,
- b) a napközbeni gyermekfelügyelet, és
- c) az alternatív napközbeni ellátás.

A gyermekek napközbeni ellátásában közreműködik az óvoda és tanév tartama alatt az általános iskola, bár ezek köznevelési intézménynek minősülnek és alapvetően tevékenységük túlmutat a gyermekek napközbeni ellátásán.

Felsőljajos községben óvoda és 1-4 osztályos iskola működik.

5.2 számú táblázat - A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

év	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközök száma	férőhelyek száma családi napközökben	férőhelyek összesen
			önkormányzati	egyéb			
2008	25	0	0	0	0	0	0
2009	20	0	0	0	0	0	0
2010	21	0	0	0	0	0	0
2011	16	0	0	0	0	0	0
2012	12	0	0	0	0	0	0
2013	10	0	0	0	0	0	0
2014	13	0	0	0	0	0	0
2015	18	0	0	0	0	0	0
2016	24	0	0	0	0	0	0
2017							

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

Bölcsőde

Felsőlajos Község Önkormányzata a Lajosmizsei Közfeladat-ellátó Társulás útján biztosítja a településen élők számára a bölcsődei ellátás igénybevételi lehetőségét, a helyi bölcsőde kialakítása pályázati forrásból fog megvalósulni, a tervezett nyitás 2021. szeptember.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)¹⁰

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	3	
Óvodai férőhelyek száma	50	
Óvodai csoportok száma	2	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):		
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()		
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	4	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	4	
Gyógypedagógusok létszáma		
Dajka/gonдозónő	2	
Kisegítő személyzet	2	

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Általános iskola

Általános iskolában a nevelés-oktatást a délelőtti és délutáni tanítási időszakban olyan módon kell megszervezni, hogy a foglalkozások legalább tizenhat óráig tartsanak, továbbá tizenhét óráig - vagy addig, amíg a tanulók jogszerűen tartózkodnak az intézményben - gondoskodni kell a tanulók felügyeletéről. Az általános iskola e törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napos iskolaként is működhet.

¹⁰ Az Nkntv. 2014. szeptemberétől 3 éves kortól teszi kötelezővé az óvodai részvételt.

A tekintetben kevés adat áll rendelkezésünkre, hogy a gyesről, gyedről a munkába visszatérő szülők munkahelyei milyen mértékben veszik figyelembe a munkavállaló szülői feladatait, biztosít-e számukra rugalmasabb munkaidőt, egyéb könnyítéseket.

A helyi tájékozódás alapján azonban elmondható, hogy rendkívül kevés a „gyermekbarát” munkahely, a szülők a nagyszülők, dédszülők, ismerősök segítségét veszik igénybe a gyermek elhelyezését nyújtó intézménybe szállításában vagy hazavitelében.

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma
	fő	fő	fő
2010/2011	77	0	77
2011/2012	75	0	75
2012/2013	64	0	64
2013/2014	76	0	76
2014/2015	79	0	79
2015/2016	73	0	73
2016/2017	79	0	79

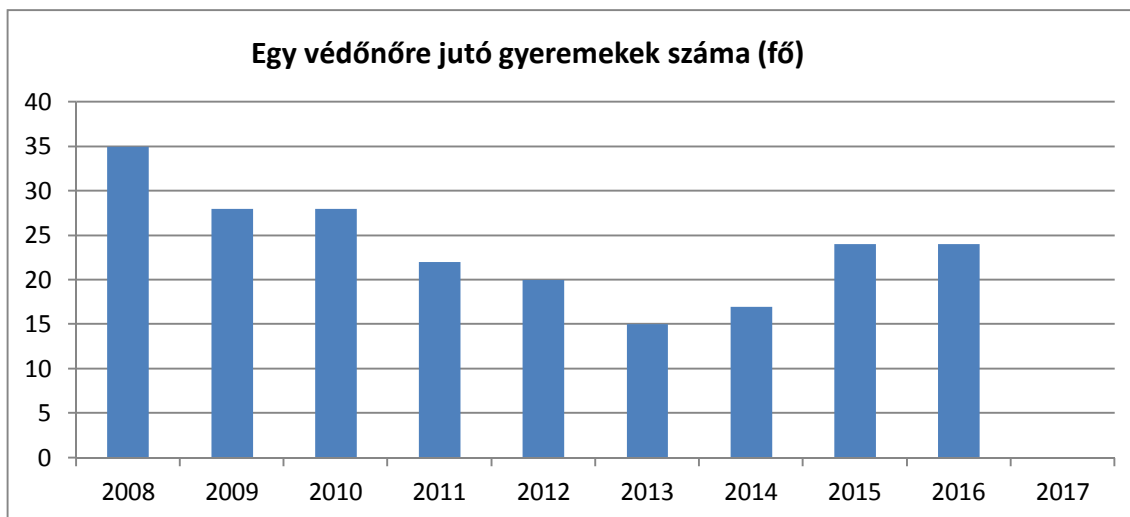
Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	1	35	35
2009	1	28	28
2010	1	28	28
2011	1	22	22
2012	1	20	20
2013	1	15	15
2014	1	17	17
2015	1	24	24
2016	1	24	24
2017			#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A táblázatban a 0-3 éves gyermekek létszáma jelenik meg, de a területi védőnők 6 éves korig, azaz az iskolakezdésig gondozzák a gyermekeket és a gondozotti létszámához tartoznak még a várandós anyák is. Tehát a valódi gondozotti létszám lényegesen nagyobb.

A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét is szolgálja. A családtervezéssel, gyermekvállalással összefüggő ismeretek átadását a védőnői szolgálaton kívül a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat segíti. A családtervezés azonban még ma is sok esetben gondot, problémát jelent, a szociálisan hátrányos helyzetűek körében.

A család- és nővédelmi gondozást az Eütv. 41. §-a rögzíti, ennek értelmében biztosítani szükséges a gyermekvállalás körülményeinek elősegítését a tanácsadás és gondozás eszközeivel, a családtervezéssel összefüggő ismeretek átadását és a nők egészségvédelmét szolgáló intézkedéseket.

Ezen feladatok ellátása a Lajosmizse és Felsőlajos Köznevelési, Egészségügyi és Szociális Közszolgáltató Társulás (továbbiakban: Társulás) által fenntartott Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézmény útján valósul meg.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza. A családon belüli erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távoltartás.

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak. A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától.

Kiemelten fontos terület az esélyegyenlőség megteremtése szempontjából, hogy kiemelt hangsúlyt kapjanak azon jellegű tájékoztatások, amelyek azon szervezet mutatják be, ismertetik ahová a bántalmazott nők fordulnak.

Kiemelt feladat a nők ez irányú tájékoztatása, illetve a társadalmi érzékenyítés lehetséges formáira történő figyelemfelhívás (pl. felvilágosító programok már az iskolában, a terhesgondozáson; plakátokkal).

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Felsőlajos Községben nem működik anyaoththon, sem önkormányzati sem egyházi, alapítványi anyaoththon.

A község 50 km-es körzetén belül a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Családok Átmeneti Otthona működik Kecskeméten., továbbá a KAPOCS Szociális és Gyermekvédelmi Intézmény Családok átmeneti otthona 6100 Kiskunfélegyháza, B. Szabó József utca 2.

A község 50 km-es körzetén kívül Családok Átmeneti Otthona működik Kiskunhalason (85 km), és Menedékváros Családok Átmeneti Otthona Kiskunmajsán (78 km).

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény XV. cikkére visszavezetve vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselő. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket. Az adatgyűjtés a nők adott településen való közéleti részvételét térképezi fel.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

5.7 számú táblázat - A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

év	Intézkedések, pályázatok, programok száma a településen	Önkormányzati	Más állami szerv által támogatott	Civil	Összes
2010	1	1			1
2011	1	1			1
2012	1	1			1
2013	1	1			1
2014	1	1			1
2015	1	1			1
2016	1	1			1
2017	1	1			1

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Felsőlajos Község a Társulás által fenntartott Egészségügyi-, Gyermekjóléti- és Szociális Intézmény útján a nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák felszámolására az alábbi szolgáltatásokat nyújtja:

Az Intézmény alapvetően Egészségügyi intézmény, így a nőket érintő társadalmi problémák enyhítéséhez abban tudnak hozzájárulni, hogy segítik őket az egészségük megőrzésében. **Lajosmizsén** minden év őszén megrendezésre kerülnek a Szakmai nyílt napok. Ott ingyenes rákszűrésen vehetnek részt a hölgyek, **több évben** ingyenes mammográfiás emlőszűrésre is nyílt lehetőség.

A „néma járvány” a csontritkulás szűrésére is lehetőséget kaptak a **lajosmizsei és felsőlajosi** nők, mert a szakmai napok keretében lehetőség van ultrahangos csontritkulás szűrésre is.

Felsőljajoson is, mint a legtöbb hasonló adottságú kistelepülésen a nők számos nehézséggel találkoznak életpályájuk során. A munkanélküliség is ezek köré tartozik. Minden korosztálynak megvannak a maga nehézségei. Nehéz elhelyezkedni a nőnek, ha fiatal, mert családalapítás előtt áll, nehéz visszakerülni a munka világába gyes után, vagy ha 40-50 éves korban szűnik meg a munkaviszonya.

A védőnői munka során az a tapasztalat, hogy elenyésző azoknak a kismamáknak a száma, akik munkaviszonyból mennek el szülni. Mindezekhez iskolázatlanság, rossz szociális körülmények is hozzájárulnak.

A védőnői szolgálat javaslata alapján szükséges lenne olyan programokat szervezni, amellyel olyan képesítést tudnának szerezni, amivel esélyük lenne legalább a gyermekek megszületése után elhelyezkedni.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A településen élő nők helyzetének-, életminőségének javítása, felzárkóztatásuk elősegítése.	A nőként való kizsákmányolás visszaszorítása, felkészítés az anyaszerepre, a háziasszonyságra, a gondoskodó családi fészek megteremtőjének szerepére. A településen élő nők helyzetének-, életminőségének javítása, felzárkóztatásuk elősegítése.
A településen a nők gyermekvállalás utáni munkába állásának egyik feltétele, hogy megfelelő számban álljanak rendelkezésre nappali ellátást biztosító férőhelyek; Felsőljajoson nincs bölcsőde, a bölcsődei ellátás csak más településre való átjárás mellett oldható meg.	Bölcsőde kialakítása Felsőljajoson

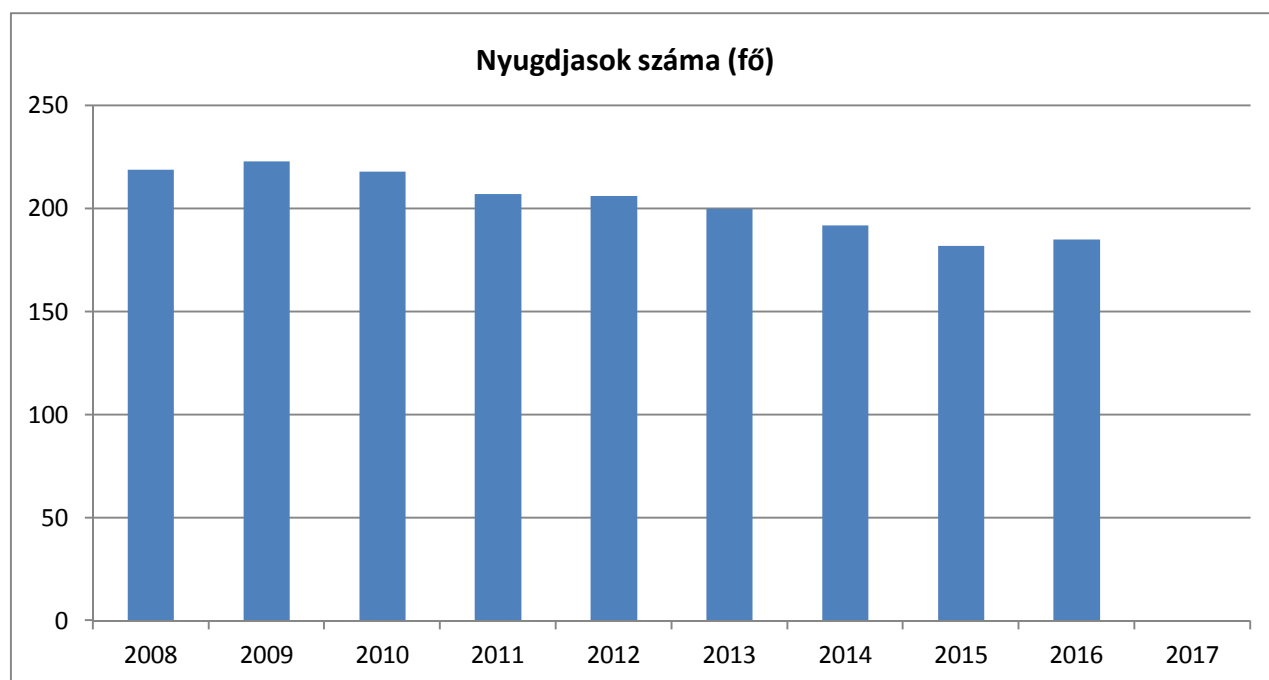
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	84	135	219
2009	91	132	223
2010	85	133	218
2011	85	122	207
2012	81	125	206
2013	80	120	200
2014	79	113	192
2015	72	110	182
2016	73	112	185
2017			0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

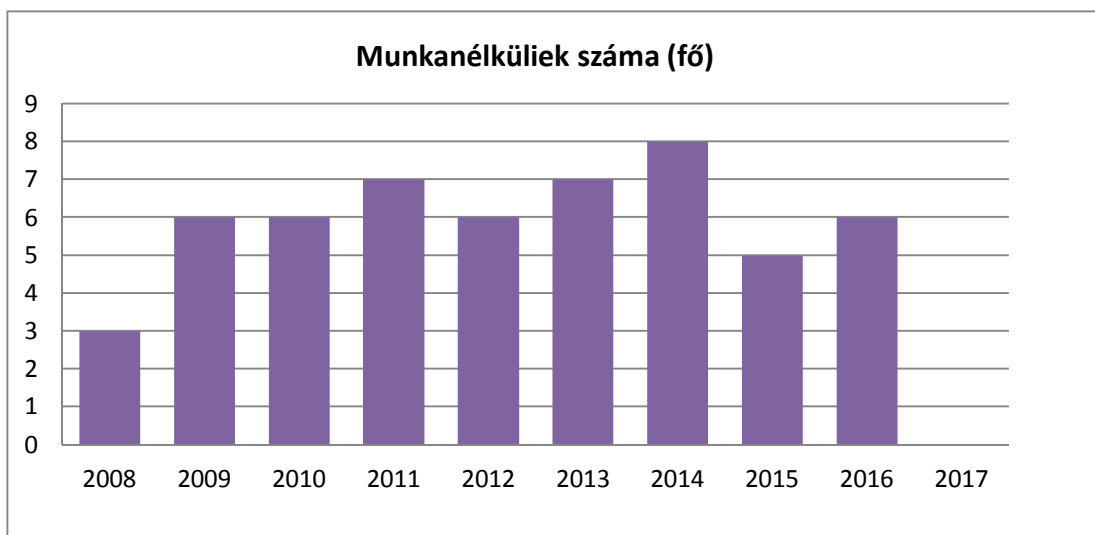

Fenti táblázatból jól látható, hogy kiemelkedően magas a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma a férfiakhoz képest.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2008	48	3	6%	25	n.a.	#ÉRTÉK!
2009	63	6	10%	27	n.a.	#ÉRTÉK!
2010	61	6	10%	34	n.a.	#ÉRTÉK!
2011	60	7	12%	22	n.a.	#ÉRTÉK!
2012	54	6	11%	20	n.a.	#ÉRTÉK!
2013	47	7	15%	27	n.a.	#ÉRTÉK!
2014	39	8	21%	17	n.a.	#ÉRTÉK!
2015	34	5	15%	15	n.a.	#ÉRTÉK!
2016	36	6	17%	21		0%
2017			#ZÉRÓOSZTÓ!			#ZÉRÓOSZTÓ!

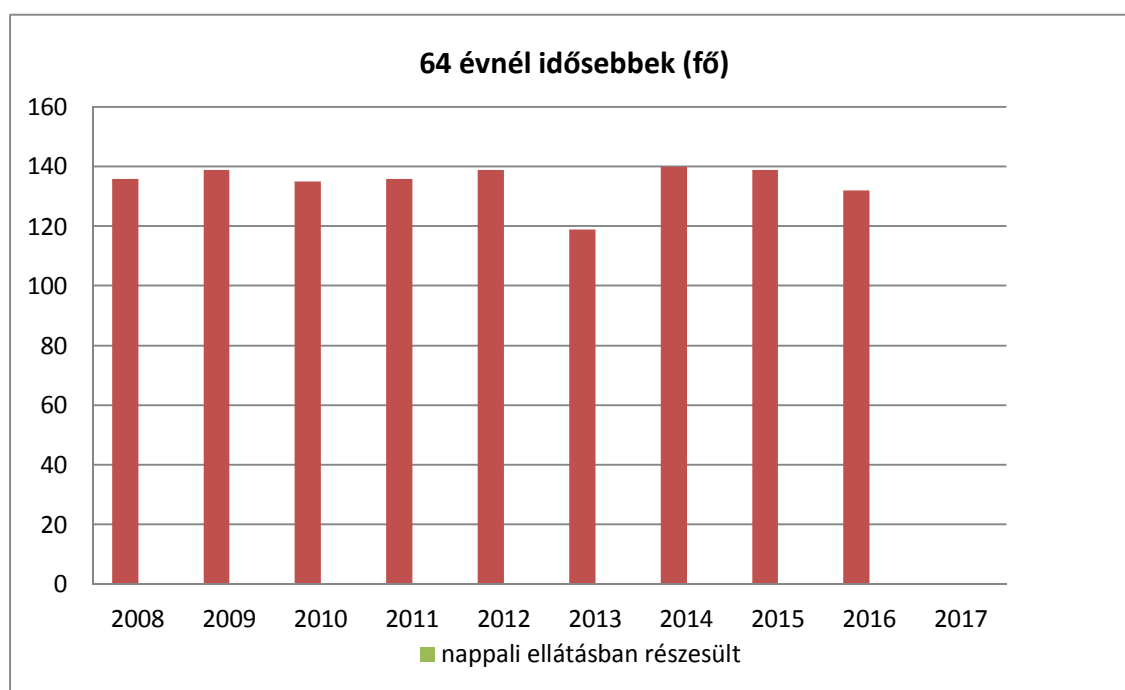
Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	136	0	0%
2009	139	0	0%
2010	135	0	0%
2011	136	0	0%
2012	139	0	0%
2013	119	0	0%
2014	140	0	0%
2015	139	0	0%
2016	132	n.a.	#ÉRTÉK!
2017			#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

1. saját jogú; és
2. hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

1. az öregségi nyugdíj, ide értve a nők 40 év jogosultsági idővel igénybe vehető kedvezményes nyugdíját

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

1. az özvegyi nyugdíj;
2. az árvaellátás;
3. a szülői nyugdíj;
4. a baleseti hozzátartozói nyugellátások;
5. az özvegyi járadék.

Időskorúak járadéka

Az Szt. 32/B. §-a értelmében időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal időskorúak járadékában részesíti azt

a) a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 85%-át,

b) az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%-át,

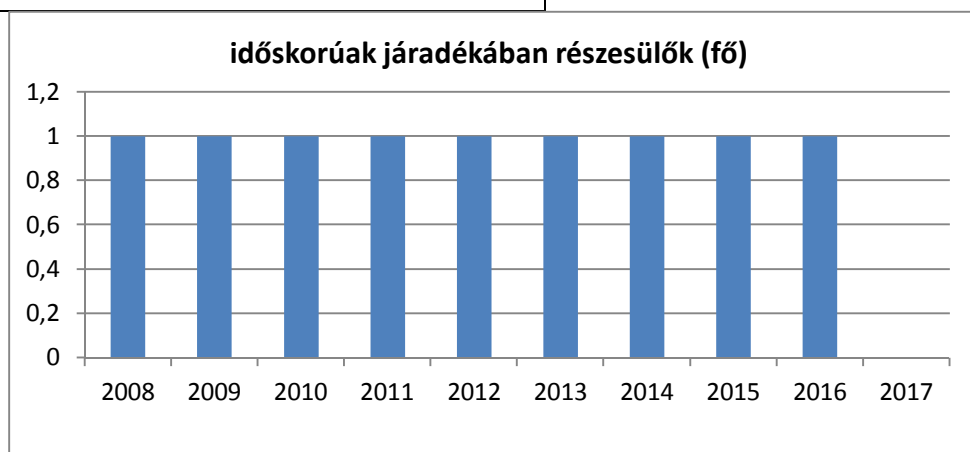
c) az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 135%-át.

(1a) 2018. évtől az időskorúak járadékának (1) bekezdés szerinti jövedelmi jogosultsági határai Tny. 62. § (1) bekezdésében meghatározott szabályok szerint, a nyugdíjemeléssel megegyező arányban emelkednek. Az időskorúak járadéka jövedelmi jogosultsági határainak forintban kifejezett összegét a Kormány évente rendeletben meghatározza.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	1
2009	1
2010	1
2011	1
2012	1
2013	1
2014	1
2015	1
2016	1
2017	

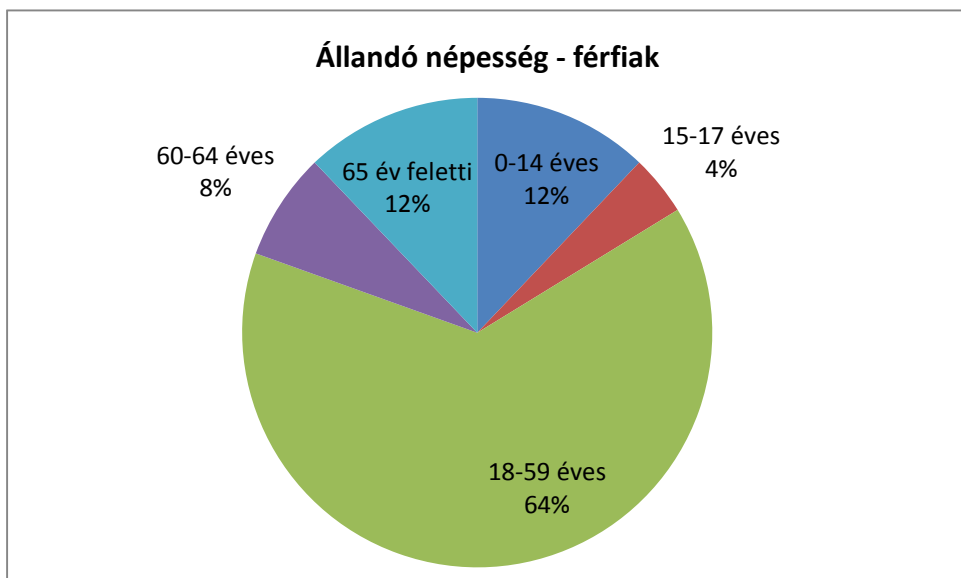
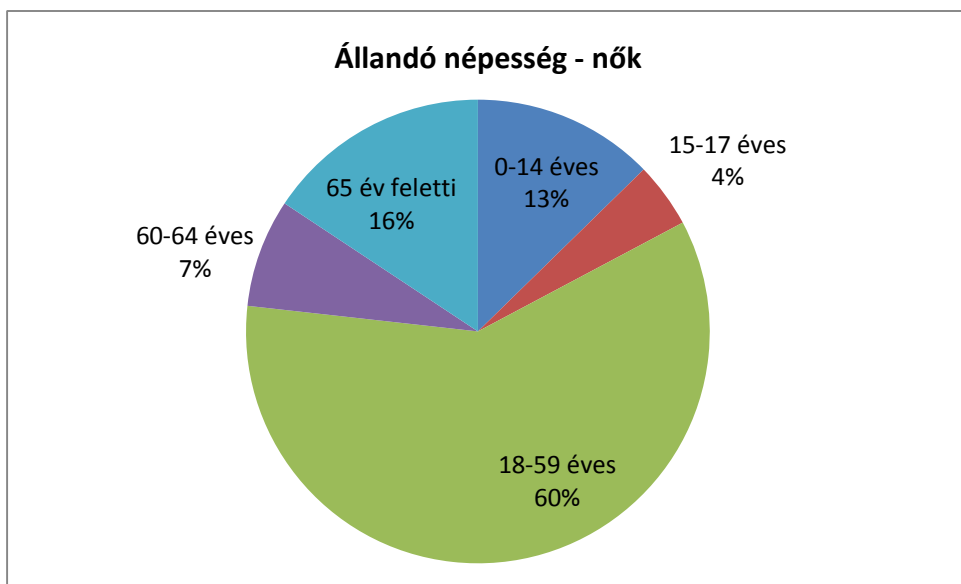
Forrás: TeIR, KSH Tstar

2. számú táblázat - Állandó népesség

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
	465	486	951	49%	51%
0-2 évesek					
0-14 éves	59	59	118	50%	50%
15-17 éves	21	20	41	51%	49%
18-59 éves	277	312	589	47%	53%
60-64 éves	35	36	71	49%	51%
65 év feletti	73	59	132	55%	45%

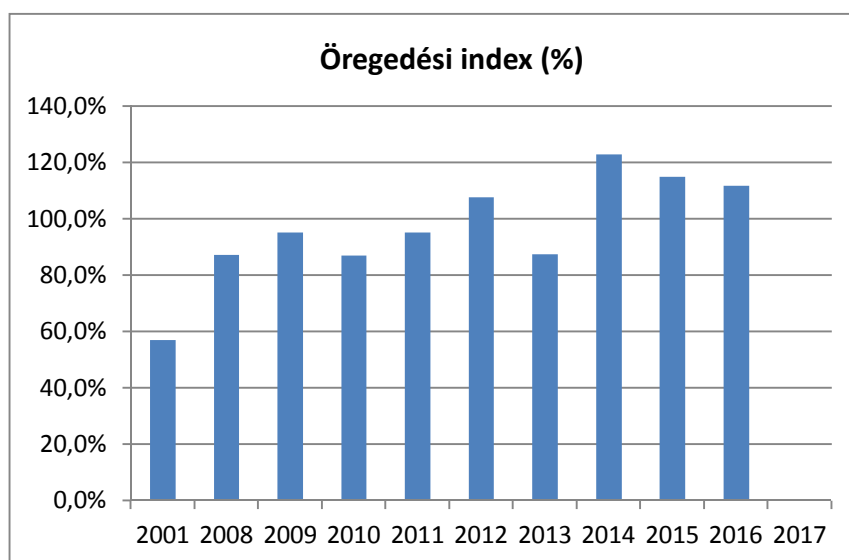
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	111	195	56,9%
2008	136	156	87,2%
2009	139	146	95,2%
2010	135	155	87,1%
2011	136	143	95,1%
2012	139	129	107,8%
2013	119	136	87,5%
2014	140	114	122,8%
2015	139	121	114,9%
2016	132	118	111,9%
2017			#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az Ft. 24. §-a értelmében az *álláskereső részére nyugdíj előtti álláskeresői segély* állapítható meg, ha rendelkezik az Ft.-ben meghatározott feltételekkel, valamint részére költségtérítés jár. A nyugdíj előtti álláskeresői segély feltételeit a Ft. 30. §-a rögzíti.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A helyi adatgyűjtés hiányos a tekintetben, hogy az idősek és nyugdíjasok foglalkoztatottsága milyen mértékű. Figyelemmel a nyugdíjazás szabályozásának változásaira, jellemzően a nyugdíjra jogosult személyek igénybe veszik a nyugdíjellátást, nem használják ki esetleges továbbfoglalkoztatásuk lehetőségét. A már nyugdíjas személyek vállalnak munkát kereset-kiegészítésként, főként a nyári idegenmunkák idején.

b) tevékeny idősor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősorok, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A tevékeny idősor biztosítása egyénre szabottan jelenik meg a településünkön. Társulási megállapodás útján az Egészségügyi és Szociális Intézmény alaptevékenységként végzi az idősorúak nappali ellátását:

Idősorok nappali ellátása (Idősorok Klubja):

Nappali ellátást nyújtó intézmény, **a tizennyolcadik életévüket betöltött egészségi állapotuk, vagy idős koruk miatt** szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes **személyek** napközbeni gondozására szolgál.

A nyugdíjas korúak aktivitását bizonyítja az is, hogy most befejeződött nyelvtanfolyamon több nyugdíjas is részt vett, és a Könyvtár számítógépeit is rendszeresen használják idősorok. Az ott dolgozók szívesen nyújtanak segítséget az internet-használathoz, amelynek elsajátítására korábban tanfolyam keretében is lehetőség volt.

A könyvtár áthelyezése a Faluházba tovább növelheti az idősorok ezen szolgáltatásokhoz való hozzáférését.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Felsőlajoson nem jellemző a részmunkaidős, nyugdíjas korúak foglalkoztatása a nyári alkalmi munkát leszámítva. Ezen foglalkoztatási formában dolgozók jellemzően Kecskeméten végeznek munkát.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, jellemzően hozzájutnak az idősorok is. Az információkat az Önkormányzat hirdetőtábláiról, illetve szórólapozással, plakátok kihelyezésével biztosítja.

A falu- és tanyagondnoki szolgáltatás bevezetésével az önkormányzat szeretné a hátrányos helyzetű, szolgáltatáshiányos külterületen élők és az idősorok esélyegyenlőségét növelni, a közszolgáltatásokhoz való hozzájutást és a szociális alapellátások kiépítését elősegíteni a tanyákon élő idősorok szolgáltatási funkcióinak bővítése, közösségfejlesztés, valamint a jobb életminőség elérése érdekében. Cél továbbá igény szerint a kistérségi közlekedési szolgáltatásokban való részvétel.

a) az idősorok egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a.) **Étkeztetés:**

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- a) koruk,
- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- d) szenvedélybetegségük, vagy
- e) hajléktalanságuk miatt.

Az étkeztetés a lakosság szükségleteinek megfelelően megszervezhető az étel

- a) kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással,
- b) elvitelének lehetővé tételével,
- c) lakásra szállításával.

Ha az étkezésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a házi orvos javaslatára - a népkonyha kivételével - az ellátást igénybe vevő részére diétás étkeztetést kell biztosítani.

b.) Házi segítségnyújtás:

A Szoc.tv. 63. § (1)-(4) bekezdése kimondja, hogy

(1) Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

(2) A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy - a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló - személyi gondozást kell nyújtani.

(3) Szociális segítség keretében biztosítani kell

a) a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,

b) a háztartási tevékenységben való közreműködést,

c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,

d) szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítségét.

(4) Személyi gondozás keretében biztosítani kell

a) az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,

b) a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,

c) a (3) bekezdés szerinti feladatokat.

c.) „Mobil Egészségőr” egészségvédelmi rendszer

Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének az egyes szociális ellátásokról szóló 4/2012.(III. 27.) önkormányzati rendelet (továbbiakban: rendelet) 4.§ (2) bekezdése alapján az Önkormányzat támogatást nyújt a „VARIO MEDCARE a mobil Egészségőr” egészségvédelmi rendszer használatához a rendeletben meghatározott feltételek fennállása esetén.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés
--

Felsőlajos 2005. július 1-én csatlakozott a Bács-Kiskun Megyei Könyvtárellátási Szolgáltatáshoz, így a települési önkormányzat kötelező feladatát, a nyilvános könyvtári szolgáltatás biztosítását a Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtárral megkötött megállapodás alapján látja el. Felsőlajoson a könyvtár jelenleg az iskola épületében, egy oktatásra és napközire is használt tanteremben kapott helyet. Ez a megoldás sem az iskolának, sem a könyvtárnak nem megfelelő. A könyvtár a Faluházban kerül kialakításra, ahol a könyvtár szerves részeként kialakítandó közösségi foglalkoztató és kiállító térrel együtt 80 m²-es alapterületen nyílik mód a nyilvános könyvtári szolgáltatások igénybevételére. A település központi elhelyezkedés, az akadálymentesített, főutcára nyíló bejárat mindenki számára elérhetővé teszi a könyvtárat.

Az önkormányzat célja továbbá olyan többfunkciós – azaz gazdasági, kulturális és szociális események megszervezésére és megvalósítására egyaránt alkalmas – közösségi térnek a kialakítása, amely a település társadalmi életének a központja lehet.

c) idősök informatikai jártassága

A Felsőlajoson a Közkönyvtárban biztosított a számítógép-használat valamint az internet-használat, amelyhez a könyvtáros felhasználói segítséget nyújt.

Javasolt lenne a későbbiekben ismételten számítógép-ismereti tanfolyamot szervezni, az igények függvényében.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok megszervezésében aktívan vesz részt a Társulás útján az Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézmény, a Közkönyvtár, továbbá a helyi civil szerveződések, kezdeményezések.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Időskorú személyeket több tényező is veszélyezteti (alacsony nyugdíjvédelem, izoláció, egészségügyi problémák, mobilitás csökkenése)	Veszélyeztető tényezőket jelző- és észlelő rendszer mellett tanya-, illetve falugondnoki szolgálat bevezetése.
Az idősek közszolgáltatásokhoz való elérését, mindennapi életvitelét nagy mértékben nehezíti a közlekedési lehetőségek elavultsága, a közúthálózat helyenként rossz állapota.	A bel- és külterületi utak aszfaltburkolattal való ellátása, a meglévők felújítása csapadékvíz elvezetővel, közvilágítással és kamerarendszer kiépítésével. A kerékpárút fejlesztése, bővítése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.

A Fogyatékos-sággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

7.1 A településen fogyatékos-sággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. Kivételt képeznek ez alól a tanköteles korú fogyatékkal élő gyermekek, hiszen a sajátos nevelési igényű gyermekekről pontos adataink vannak, ők integrált oktatásban vesznek részt.

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja.

Közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életük során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék, segély. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. tv. (a továbbiakban: Fot.) 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A megváltozott munkaképességű munkavállaló foglalkoztató akkreditált munkáltatókat és a fejlesztő foglalkoztatást végző foglalkoztatókat a központi költségvetés – jogszabályban meghatározottak szerint – támogatásban részesíti.

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Nem rendelkeznek olyan foglalkoztatási szakemberrel, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kíséri, ezért a sikertelen beszoktatás következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása. Javaslat folyamatos felkutatása a fogyatékos munkavállalókkal is betölthető álláshelyeknek, fogyatékosügyi mentor, tanácsadó foglalkoztatásával a fogyatékos személyek munkahelyi kísérésének biztosítása.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak.

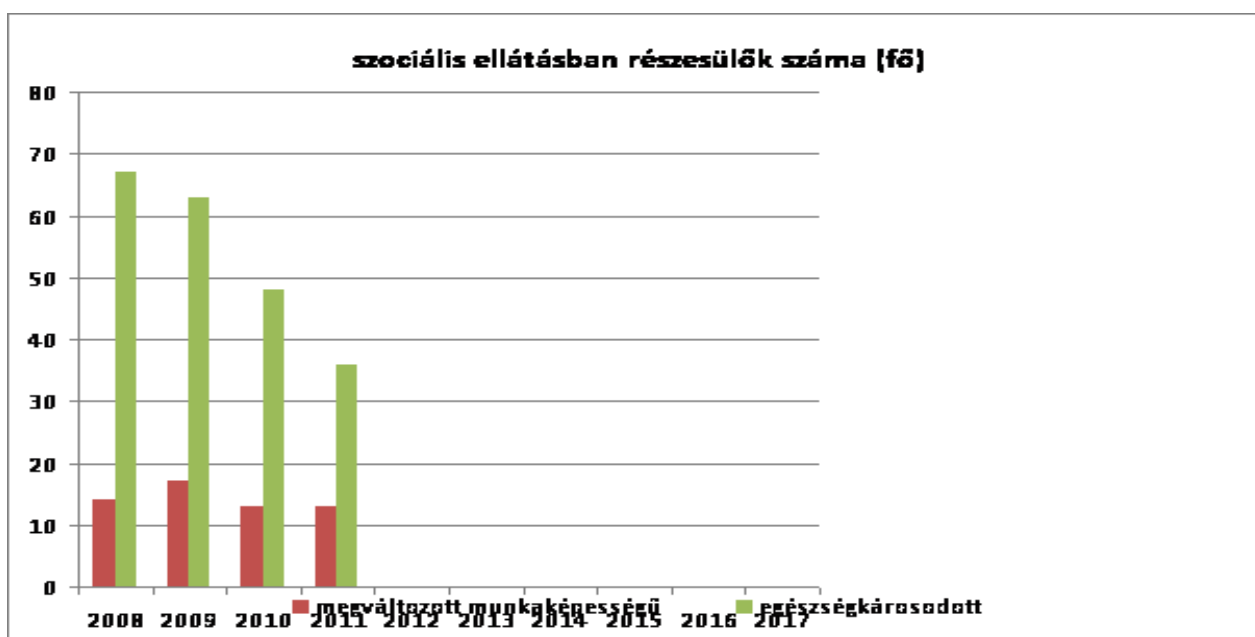
A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközökön alkalmazva. Fontos a további célpályázatok felkutatása. Garanciát jelent rehabilitációs szakmérnök és szakember bevonása a tervezésbe, valamint érintett fogyatékos ember bevonása a tervezés és a megvalósítás teljes folyamatába.

A foglalkoztatás akkor is meghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a támogató szolgáltatótól sem kap segítséget. Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a

hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni alkalmaztatási kilátásaik is csökkennek.

Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	14	67
2009	19	65
2010	13	59
2011	13	36

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A Társulás útján a Család-, és Gyermejjóléti Szolgálat segíti önálló életvitelüket, szükség esetén a településen támogató szolgálat vehető igénybe.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

A Mozgáskorlátozottak Bács-Kiskun Megyei Egyesület Felsőlajosi Csoportja rendszeresen tart egyeztetéseket a helyi Faluházban, itt a fogyatékos személyek megfelelő információk birtokába kerülnek a jogszabály szerinti pénzügyi és természetbeni ellátásokról.

Ellátási formák, amelyek a jogszabályok által biztosítottak a fogyatékkal élő személyek számára:

▪ **Fogyatékosági támogatás:**

Fogyatékosági támogatásra az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy jogosult, aki – látási fogyatékos, - hallási fogyatékos – értelmi fogyatékos, - mozgásszervi fogyatékos, - állapota kromoszóma rendellenesség miatt súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető, -

autista, illetőleg – halmozottan fogyatékos és állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

- **Megváltozott munkaképességű személyek ellátásai:** Megváltozott munkaképességű személyek ellátására jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a komplex minősítés alapján 60 %-os, vagy kisebb mértékű, és a jogszabályban meghatározott egyéb jogosultsági feltételekkel is rendelkezik. Az ellátás típusának meghatározása - mely lehet rehabilitációs ellátás és rokkantsági ellátás - a komplex minősítés ismeretében történhet meg.
- **Rokkantsági járadék:** Rokkantsági járadékra jogosult az, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett, és azóta folyamatosan fennálló egészségkárosodása legalább 70 százalékos mértékű. További feltétel, hogy az igénylő nyugellátásban, baleseti nyugellátásban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásában ne részesüljön. Nem akadály a rokkantsági járadék megállapításának, ha az igénylő fogyatékosági támogatásban részesül, illetve, ha az igénylő után családi pótlékot folyósítanak, továbbá az sem, ha a kérelmező munkaviszonyban, egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll.
- **Közlekedési kedvezmény:** A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult.
- **Parkolási igazolvány:** A mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003.(XII.1.) Korm. rendelet értelmében parkolási igazolványra az a személy jogosult,
 1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
 2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
 3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy
 4. aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül.

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, támogatott lakhatás, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon.

7.3 A közzolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A település önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége:

A Faluház, mely helyet ad az önkormányzati hivatalnak, az orvosi rendelőnek, a Postának akadálymentes, az óvoda és iskola épülete is akadálymentes. Az intézmények rendelkeznek mozgáskorlátozottak részére mosdóval, rámpával. A közösségi közlekedés igénybevétele, a fel/leszállás és a nehéz megközelítés miatt, továbbá megfelelő információs táblák hiányában nehezített.

Az alábbiakban kiemeljük azokat a területeket jogszabályi hivatkozással, amelyek a fogyatékkal élő személyek jogait biztosítják.

- **Környezet:** A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékozódási lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)-(2))
- **Kommunikáció:** A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §) A megfelelően hozzáférhető információ létrehozása olyan szakmai feladat, mely kezdetben nehézséget okozhat.
- **Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés:** A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.
A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviheti a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/A.- 7/C. §)
- **Közlekedés:** A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. A közlekedésében jelentősen akadályozott fogyatékos személy közlekedését - az indulási helytől a célállomásig történő - szállítást végző hálózat működtetésével is lehet biztosítani. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §)
- **Támogató szolgálat, segédeszköz:** fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)
- **Egészségügy:** A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv.
- **Oktatás, képzés:** A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).
- **Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel:** A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi -

lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagylétszámú ápoló –gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokká. A közösségi beilleszkedést segíthetik a fogyatékos emberek érdekvédelmi szervezetei is, így bevonásuk javasolt.

- Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §).
- A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.- 20. §). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében.
- A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékossgal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk) A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviselőinek lehetőségének támogatása kiemelt feladat. Ennek érdekében az együttműködésre és a párbeszédre lehetőséget adó fórumokon a „Semmit rólunk nélkülünk!” elvnek megfelelően a fogyatékos emberek bekapcsolódhatnak a róluk szóló döntések alakításába.

A felsorolt területek jogszabályi keretbe foglalják a fogyatékkal élők jogait.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az intézmények rendelkeznek mozgáskorlátozottak részére mosdóval, vakvezető sávval, rámpával.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Rendkívül fontos feladat az információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A munkahelyek részben akadálymentesítettek.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Az újonnan épülő közlekedési utak, járdák kialakításánál erre figyelemmel vagyunk.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A fogyatékos személyek számára speciális közlekedési megoldások részben megoldottak. A mozgássérült parkolók kiépítését, kijelölését szükséges folytatni.

Az önkormányzat felelősségi körébe tartozó intézmények teljes körű akadálymentesítésének további fejlesztése (fizikai és/vagy infokommunikációs akadálymentesítés) szükséges, az önkormányzat anyagi

lehetőségeinek és a pályázati lehetőségek szem előtt tartása mellett. A tervezésbe javasolt bevinni a fogyatékosok érdekvédelmét ellátó szervezeteket, rehabilitációs szakértőt.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az ellátási problémák többsége azonos módon keletkezik: van megfelelő szolgáltatás, de az ellátásra szoruló nem tud róla, őt nem érték el a szolgáltatást nyújtók, vagyis be sem került a rendszerbe.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	
A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A középületek nem teljesen akadálymentesek. Az egyéb humán szolgáltatások helyszíneként szolgáló épületek fizikai és infokommunikációs akadálymentesítése alacsony. Fogyatékosokkal kapcsolatos társadalmi aktivitás alacsony.	Az önkormányzat intézményeinek komplex akadálymentesítése és a középületek közterületről történő megközelíthetőségének komplex akadálymentesítése. Társadalmi aktivitást ösztönző programok, kezdeményezések támogatása a partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalásának elősegítésére.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A civil szervezetek, egyházi szervezetek és az önkormányzati fenntartású szolgáltató, szervezetek együttműködése zavartalan. Az önkormányzat 2019. december 16. napján együttműködési megállapodást kötött a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesülettel a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

A településen együttműködik az önkormányzat a civil szervezetekkel.

A társadalmi kohézió erősítése érdekében Lajosmizse Város Önkormányzata és Felsőlajos Község Önkormányzata konzorciumot hozott létre. A programok Lajosmizse és Felsőlajos településeken valósulnak meg.

A legfőbb célkitűzés, hogy Lajosmizse és Felsőlajos településeken olyan önszerveződő közösségek alakuljanak ki, amelyek a későbbiekben képesek finanszírozási források nélkül önállóan is fennmaradni. A helyi identitás megerősítésével és az aktív közösségi léttel célunk csökkenteni az elvándorlást.

Célunk az eddig rejtett, a közösség számára nem elérhető, de a közösség tagjainál „megbújó” hagyományok, kulturális, természeti, gazdasági, szakmai tudást igénylő értékek feltárása, integrálva a jelenleg a birtokunkban lévő tudással, annak érdekében, hogy a közösség látható értékei minél gazdagabbá váljanak.

További cél a jelenlegi civil aktivitás megerősítése a projekt keretében foglalkoztatott szakemberek munkája által, valamint a helyi lakosok aktivitásának növelésén keresztül, a két település között már meglévő kapcsolat erősítése a további, a település lakosai közötti kulturális és gazdasági együttműködések létrejöttének érdekében.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Az Önkormányzat több éve közös önkormányzati hivatalt tart fenn Lajosmizse Város Önkormányzatával, továbbá társulási megállapodással is rendelkezik a várossal, valamint Lajosmizse Város Önkormányzata és Felsőlajos Község Önkormányzata konzorcium is létrehozott közös projektek megvalósítása érdekében.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Nem rendelkezünk erre vonatkozó adatokkal.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Felsőlajos Község Önkormányzata többek között az alábbi egyesületekkel, alapítványokkal működik együtt:

Iskoláért Gyermekeért Alapítvány

Felsőlajosi Templomért Alapítvány

Mozgáskorlátozottak Bács-Kiskun Megyei Egyesülete

Felsőlajosi Polgárőr Egyesület

Magyar Máltai Szeretetszolgálat

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Településünk nem rendelkezik erre vonatkozó adatokkal.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A HEP sablon munkaanyag elkészítése, illetve a következtetések levonását követően véleményezés céljából történő megküldés az érintettek részére.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A település honlapján az anyagról, annak előrehaladásáról folyamatosan tájékoztatást adunk és észrevételi lehetőséget biztosítunk.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
0. Település szintű probléma										
1	Társadalmi kohézióerősítő programok	A társadalmi kohézióerősítése érdekében Lajosmizse Város Önkormányzata és Felsőlajos Község Önkormányzata konzorciumot hozott létre. A programok Lajosmizse és Felsőlajos településeken valósulnak meg. A legfőbb célkitűzés, hogy Lajosmizse és Felsőlajos településeken olyan önszerveződő közösségek alakuljanak ki, amelyek a későbbiekben képesek finanszírozási források nélkül önállóan is fennmaradni. A helyi identitás megerősítésével és az aktív közösségi léttel célunk csökkenteni az elvándorlást. Célunk az eddig rejtett, a közösség számára nem elérhető, de a közösség tagjainál „megbújó”	Rövidtávon: a helyi identitás megerősítése, önszerveződő közösségek kialakulása Középtávon: az érintett szervezetek hatékony működésének biztosítása Hosszútávon: az elvándorlás csökkentése.	Az intézkedés célja összhangban áll az önkormányzat költségvetésével, településfejlesztési programmal, és a gazdasági programmal.	Konferenciák, előadássorozatok által Lajosmizse és Felsőlajos történetének és helyi értékeinek bemutatása. Közben folyamatosan gyűlnek a helyi dokumentumok, tárgyak melyek egy formálódó települési szintű muzeális intézmény alapjai lehetnek. Ezen gyűjtéseket időszaki kiállításokon mutatjuk be az érdeklődőknek. A program része népismereti tábor, illetve tanulókörök működtetése, a helyi nyilvánosság fejlesztése.	Polgármester	2022. 12. 31. (szombat)	A szervezetek tagjainak létszáma, a szakmai szervezetek értékelése, a közvéleményben kialakult értékelés.	A program a TOP-5.3.1-16-BK1-2017-00021 azonosító projekt keretében elnyert 40 826 087.- Ft támogatásból valósul meg. A humán források biztosítása saját erőből, az intézmények segítségével megoldható.	Saját és pályázati forrásból fenntartható.

		<p>hagyományok, kulturális, természeti, gazdasági, szakmai tudást igénylő értékek feltárása, integrálva a jelenleg a birtokunkban lévő tudással, annak érdekében, hogy a közösség látható értékei minél gazdagabbá váljanak. További cél a jelenlegi civil aktivitás megerősítése a projekt keretében foglalkoztatott szakemberek munkája által, valamint a helyi lakosok aktivitásának növelésén keresztül, a két település között már meglévő kapcsolat erősítése a további, a település lakosai közötti kulturális és gazdasági együttműködések létrejövételének érdekében.</p>								
2	<p>Bel- és külterületi utak felújítása, építése, járdák, közlekedési szigetek létesítése, az idősek, a fogyatékkal élők és a gyermekek közlekedési feltételeinek a javítása, biztonságosabbá tétele, valamint a tanyasi lakosság szegregáltságának enyhítése érdekében.</p>	<p>Az utak kiépítettsége, állapota, hiánya olyan körülmény ami meghatározza a lakosság – különösen az idősek, a fogyatékkal élők és a gyermekek – mindennapi életvitelét, lehetőségeit és biztonságát. A kiépített külterületi utak pl. segíthetnek leküzdeni a tanyai szegregátumok izoláltságát. A belterületi utak egy része nincs burkolattal ellátva, ezek</p>	<p>Rövid, közép és hosszú távon is a megfelelő életvitel kialakításához szükséges közlekedési feltételek biztosítása.</p>	<p>Az intézkedés célja összhangban áll a településfejlesztési programmal, település közép és hosszú távú programjával, gazdasági tervvel</p>	<p>Földes utak karbantartása, pályázati forrás esetén az új, a megváltozott életviszonyoknak megfelelő út-struktúra megteremtése.</p>	Polgármester	2023. 12. 31. (vasárnap)	<p>Az új vagy a felújított útvonalak hossza. A projekt végrehajtása következtében a szolgáltatásnak és az utak kapacitásának jelentősen javulnia kell a felújított vonalak mentén.</p>	<p>A tervezett beruházásokat a Magyar Faluprogram, Területi és Településfejlesztési Operatív Program által elérhető forrásokra alapozva kívánjuk megvalósítani. Hosszabb távon elképzelhető, hogy megnyílhatnak számunkra más pályázati források is.</p>	<p>Saját és pályázati forrásból fenntartható.</p>

		burkolása mindenképpen megoldandó feladat. A már burkolattal rendelkező utak felújításra szorulnak. Fontosnak tartjuk a járdaépítés folytatását. A külterületi futóhomokon kiépített utak a sajátos aerológiai-geomorfológiai viszonyok között egy-két év alatt használhatatlanná válnak. Az utak építése, javítása folyamatosan megújuló feladat, melynek elmulasztása különösen az esélyegyenlőségi szempontból védelemre szoruló csoportokat érintheti hátrányosan.								
3	A szabadidő eltöltésének, az egészséges életmód és a sportolás feltételeinek a javítása a település területén.	Parkok, zöldfelületek, gyermek és felnőtt játszóterek, sportolási tevékenység folytatására alkalmas létesítmények kialakítása, a közterületeken való szabadidő eltöltésének feltételeit javító eszközöknek az elhelyezése.	Az életminőség javítása különös tekintettel a célcsoportok tagjaira.	Az intézkedés célja összhangban áll a településfejlesztési programmal, gazdasági tervvel.	Parkok, zöldterületek fejlesztése, gondozása, szabadidős eszközök köztéri elhelyezése, sportolási feltételek gazdagítása a célcsoportokba tartozó személyek életminőségének javítása érdekében.	Polgármester	2021. 12. 31. (péntek)	Az újonnan kialakított létesítmények kihasználtsága, igénybe vételük méretük és paramétereik; az újonnan elhelyezett eszközök száma, és rendeltetés szerű használatának gyakorisága; esetekben: hatékonyabb felhasználás, esztétikai, tartóssági és gazdaságossági szempontok.	A terveinket Magyar Faluprogramban, a Területi és Településfejlesztési Operatív Programban és a központi költségvetésben ilyen célokra rendelt pénzeszközök megpályázásával kívánjuk realizálni a saját erő biztosítása mellett.	Saját erőből fenntartható.

4	A település struktúrájába illeszkedő, központi közösségi tér és könyvtár kialakítása egyebekben szegregációs folyamatok erejének csökkentése, hátrányos helyzetű rétegek integrációjának elősegítése és identitásuknak megőrzése, erősítése érdekében.	Olyan többfunkciós azaz gazdasági, kulturális és szociális események megszervezésére és megvalósítására egyaránt alkalmas – közösségi térnek a kialakítása, amely a település társadalmi életének központja lehet. Felsőlajos 2005. július 1-én csatlakozott a Bács-Kiskun Megyei Könyvtárellátási Szolgáltatáshoz, így a települési önkormányzat kötelező feladatát, a nyilvános könyvtári szolgáltatás biztosítását a Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtárral megkötött megállapodás alapján látja el. Felsőlajoson a könyvtár jelenleg az iskola épületében, egy oktatásra és napközire is használt tanteremben kapott helyet. Ez a megoldás sem az iskolának, sem a könyvtárnak nem megfelelő. A könyvtár a Faluházban kerül kialakításra, ahol a könyvtár szerves részeként kialakítandó közösségi foglalkoztató és kiállító térrel együtt 80 m ² -es alapterületen nyílik mód a nyilvános könyvtári szolgáltatások	Az elképzelés megvalósításával a hátrányos helyzetű rétegek elszigeteltsége csökken, lehetőségeik növekednek, összefüggésben azzal, hogy a település státusza, térségben betöltött szerepe, népességmegtartó és integráló képessége növekszik.	Az intézkedés összhangban áll a település fejlesztési programjával, gazdasági tervével.	Olyan közösségi térnek a megvalósítása, amely elhelyezkedése, kialakítása, a benne elhelyezett többfunkciós térelemek révén alkalmas arra, hogy a település életében nemcsak egyes esetekben, hanem nap mint nap központi szerepet töltsön be.	Polgármester	2020. 12. 31. (csütörtök)	A létesítmény látogatottsága, funkcióinak, felhasználásának száma, esztétikai, és egyéb értéknövelő szempontok.	A projektet, melynek bekerülési költsége 14.932.101.- Ft, a Magyar Faluprogram és a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűteményi Kollégiuma 2.936.116.- Ft összegű támogatása segítségével, valamint saját erő felhasználásával kívánjuk realizálni.	Saját erőből fenntartható.
---	--	--	--	---	--	--------------	---------------------------	---	---	----------------------------

		igénybevételére. A település központi elhelyezkedés, az akadálymentesített, főutcára nyíló bejárat mindenki számára elérhetővé teszi a könyvtárat.								
5	Tanyagondnoki szolgálat létesítése a mélyszegénységben élők, az idősek és a fogyatékkal élők segítésére	A falu- és tanyagondnoki szolgálat bevezetésével az önkormányzat szeretné a hátrányos helyzetű, szociálisan hátrányos helyzetű, esélyegyenlőséget növelni, az ott élők életfeltételeit javítani, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést és a szociális alapellátások kiépítését elősegíteni, a tanyákönnyűszolgálati funkcióinak bővítése, közösségfejlesztés, valamint a jobb életminőség elérése érdekében. Cél továbbá igény szerint a kistérségi közlekedési szolgáltatásokban való részvétel.	Rövidtávon: a közszolgáltatásokhoz való hozzájárulás elősegítése. Középtávon: lakosság elszigeteltségének mérséklése. Hosszútávon: a település demográfiai, társadalmi hanyatlásának megelőzése, a folyamatot elősegítő tényezők visszaszorítása, a település népességmegtartó erejének növelése.	Az intézkedés célja összhangban áll az önkormányzat költségvetésével, a településfejlesztési programmal, a szociális szolgáltatás tervezési koncepciójával	Közreműködés az étkeztetésben, a közösségi és szociális információk szolgáltatásában, az egészségügyi ellátáshoz való hozzájárulás biztosítása, a gyógyszerkiváltás és a gyógyászati segédeszközökhöz való hozzájárulás biztosítása, hivatalos ügyek intézésének segítése, lakossági igények továbbítása, egyéb lakossági szolgáltatások, illetve egyéb alapszolgáltatások biztosításában való közreműködés, a közösségi, művelődési, sport-és szabadidős rendezvények szervezése, segítése.	Polgármester Önkormányzat	2021. 12. 31. (péntek)	A szolgáltatás igénybe vételének száma, gyakorisága, az igénylők létszáma, a közvéleményben kialakult értékelés.	A humán források biztosításához, az eszközbeszerzéshez, pályázati források bevonására van szükség, aminek mértéke megközelítőleg 10.000.000,- Ft. Ennek az összegnek az előteremtése a Magyar Faluprogram keretében látszik megvalósíthatónak.	Saját és pályázati forrásból fenntartható.

I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

1	Az alacsony iskolázottságúak képzésének és foglalkoztatásának elősegítése	A regisztrált álláskeresők közel 50%-a alacsony iskolai végzettséggel (általános iskola vagy annál alacsonyabb iskolai végzettség) rendelkezik,	Célunk a településünkön élő álláskeresők számára általános iskolai végzettség és képzési lehetőségek feltárása,	Az intézkedési terv eredményei fenntarthatóak, a képzésen résztvevők új szakmai ismereteikkel	igényfelmérések elvégzése, összegzése 2. Kapcsolat felvétel a Művelődési Ház és Könyvtárral, a kormányhivatal foglalkoztatási osztályával	Polgármester Önkormányzat	2021. 03. 31. (szerda)	A foglalkoztatottak számának növekedése	internet kapcsolat. Önkormányzati támogatás, valamint pályázati forrás.	Önkormányzati és pályázati forrásból fenntartható
---	---	---	---	---	---	---------------------------	------------------------	---	---	---

		nehezen tudnak elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon.	foglalkoztatásuk elősegítése.	képesek lesznek az elhelyezkedésre, a helyi munkáltatók érdekeltek a foglalkoztatásukban.	és a felnőttképző intézményekkel 3. Képzések szervezésének támogatása 4. Foglalkoztatás elősegítése Együttműködési megállapodás a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal					
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	A hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű családokban élő gyermekek helyzetének javítása	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családoknál jelenlévő a gyermekek fejlődését hátráltató körülmények	A településen élő hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek életminőségének felzárkóztatásuk elősegítése. Rövid távú cél (2018.10.31.): Helyzet felmérés, adatok pontosítása, Közép távú cél (2018.11.01-től folyamatos): Tájékoztatás, segítség nyújtása a hátrányos, és halmozottan hátrányos családok által igénybe vehető ellátások (pénzbeli, természetbeni) eléréséhez. A családokon belüli munkahely teremtés ösztönzése Hosszú távú cél (2021.06.30-től folyamatos): A hátrányos, halmozottan hátrányos családok felmérése A család nyilvántartásba vételének elősegítése. A családsegítő, Gyermekjóléti Szolgálat,		Helyzetfelmérés, a családok és a családokban élő gyermekek számának életkörülményeinek A család nyilvántartásba vételének elősegítése. A családsegítő, Gyermekjóléti Szolgálat, - a Jelzőrendszer tagjainak közreműködésével – pénzbeli, természetbeni szolgáltatásokhoz való hozzájutást segítjük. Felmérés készítése, a tapasztalatok összegzése a nyújtott szolgáltatásokról.(5 éves terv felülvizsgálata előtt felmérünk)	Polgármester	2025. 01. 01. (szerda)	A településen élő családok eléri a rendelkezésre álló támogatásokat.		

			<p>- a Jelzőrendszer tagjainak közreműködésével – pénzbeli, természetbeni szolgáltatások hoz való hozzájutást segítjük. Felmérés készítése, a tapasztalatok összegzése a nyújtott szolgáltatásokról.(5 éves terv felülvizsgálata előtt felmérünk) Tájékoztatás, segítség nyújtása a hátrányos, és halmozottan hátrányos családok által igénybe vehető ellátások (pénzbeli, természetbeni) eléréséhez. A családokon belüli munkahely teremtés ösztönzése 90 hozzájutnak az általuk igényelhető ellátásokhoz, csökken az érintett családokon belüli munkanélküliség</p>							
III. A nők esélyegyenlősége										
1	„Nőként a nőkért program”	A településen élő hátrányos helyzetben élő nők és női szerepének elvesztése. A feltárt probléma a női szerepek hiánya, a nők családon belül nőként való kezelése.	A nőként való kizsákmányolás visszaszorítása, felkészítés az anyaszerepre, a háziasszonyág, a gondoskodó családi fejszek megteremtőjének szerepére		A településen élő nők mindennapi életminőségének javítása A programterv összeállítása, esetleges kérdőív a résztvevők részére, a problémás területek feltárására.	Polgármester	2020. 12. 21. (hétfő)	Jelentkezési lapok, havonkénti programok, jelenléti ívek.	Emberi erőforrások- Települési esélyegyenlőségi referensek munkája, polgármester munkája, családsegítő, gyermekvédelmi szolgálat munkája, civil szervezetek	
2	Bölcsőde létesítése a kisgyermekes anyák	A népességadatok alapján bölcsődés korú	Rövidtávon: az anyagi erőforrások	Az intézkedés célja összhangban áll a	A jelenlegi óvoda épületének fejlesztésével	Polgármester	2021. 12. 31.	A szakmai szervezetek	A humán források biztosítása saját	Saját erőből, hosszútávon

<p>munkába állásának, a nők esélyegyenlőségének és a 3 év alatti gyermekek nevelési feltételeinek javítása érdekében</p>	<p>gyermekek száma folyamatosan növekszik Felsőlajoson, a családok részéről pedig nagyobb igény mutatkozik arra, hogy a gyermeket nevelő nők mihamarabb visszatérjenek a munkaerőpiacra, akár részmunkaidős foglalkozás keretében. A település részéről pedig a bölcsőde kialakításával további cél a település népességmegtartó képességének, a fiatal, képzett munkaerő megtartó lehetőségeinek növelése. A bölcsődei nevelés – gondozás célja a szeretetteljes, biztonságot nyújtó, érzelmekben gazdag bölcsődei élet megszervezése, ahol a szakszerű nevelés – gondozás családias, derűs, nyugodt légkörben zajlik, biztosítva a gyermek fejlődéséhez szükséges változatos feltételeket. Az intézmény tervezett akadálymentes fejlesztése az egyenlő esélyű hozzáférés mellett hosszú távon szeretné biztosítani a versenyképes tudás megalapozásának mindenki számára elérhető, korszerű</p>	<p>megteremtése, az épület, az udvar kialakítása, a működtetés megkezdése Kőzéptávon: a hatékony működés hosszú távon való fenntartása.</p>	<p>településfejlesztési programmal, a település közép és hosszú távú gazdasági tervvel</p>	<p>egy 14 fő elhelyezésére alkalmas, egy csoportos bölcsőde komplex működtetési feltételeinek a megteremtése.</p>	<p>(péntek)</p>	<p>értékelése és a szakmai szervezetek által meghatározott indikátorok.</p>	<p>erőből, az óvoda-bölcsőde funkciót ellátó intézmény keretében. A beruházás szükséges pénzügyi források mértéke 144.444.000,- Ft, melynek fedezetét a TOP-1.4.1-19 pályázati kiírásban foglaltak megvalósítása szerint kívánunk biztosítani.</p>	<p>fenntartható.</p>
--	---	---	--	---	-----------------	---	--	----------------------

		intézményi feltételeit. A fejlesztés hozzájárul a régió belüli társadalmi kohézió megvalósításához, hiszen előtérbe helyezi az integrált oktatást, ezáltal a fejlődés korai szakaszában is kialakítja a gyermekekben a toleranciát. A bölcsődei ellátás biztosítására pályázat keretében most nyílt esélye a településnek a TOP-1.4.1-19 kódszámú, Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése című felhívásra benyújtott támogatási kérelem alapján. A leendő bölcsőde fenntartója az Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde Felsőlajosi Tagintézménye. A korszerű bölcsőde megteremtése a település hosszú távú versenyképességéhez járul hozzá.									
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége											
1	Középületek akadálymentesítése	A középületek nem teljesen akadálymentesek	Középületek komplex-akadálymentesítése.		Pályázat figyelés, pályázat benyújtása.	Polgármester, jegyző	2025. 01. 01.	01.	Komplex akadálymentesített középületek száma.	Pénzügyi erőforrások szükségesek.	Pályázat figyelés folyamatosan. Pályázat elnyerése esetén az akadálymentesítés egy éven belül való elvégzése lehetséges.

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket, cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok

megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A **Felsőlajos Község** Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Felsőlajos Község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum

Aláírás

A **Felsőlajos Község** Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

--

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

--

HEP elkészítési jegyzék¹¹

NÉV ¹²	HEP részei ¹³										Aláírás ¹⁴
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Felsőljajos Község Önkormányzata	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Felsőljajos Község Önkormányzata Képviselő-testülete - Kun János alpolgármester	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Felsőljajos Község Önkormányzata Képviselő-testülete -Makainé Antal Anikó	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Felsőljajos Község Önkormányzata Képviselő-testülete -Majoros István	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Felsőljajos Község Önkormányzata Képviselő-testülete -Czigány Lajos	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Lajosmizsei Közös Önkormányzati Hivatal – dr. Balogh László jegyző	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Lajosmizsei Közös Önkormányzati Hivatal – Horváth Sándor pályázati referens	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Lajosmizse Város Önkormányzata Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézménye – Józsné dr. Kiss Irén intézményvezető	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde – Kocsis Györgyné Intézményvezető	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde Felsőljajosi Tagintézménye – Szarkáné Jurászik Zita tagIntézményvezető	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Lajosmizsei Fekete István Sportiskolai Általános Iskola Felsőljajosi Tagintézménye – Ferenczsné Bíró Katalin tagintézményvezető	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Lajosmizsei Rendőrőr-Nyári Zsolt őrsparancsnok	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

¹¹ Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

¹² A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

¹³ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

¹⁴ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

